

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Josip Kremen:

Sedem glavnih točk za izpremembo ustave.

IV. Za versko-nravno šolstvo!

Eno najvažnejših življenjskih vprašanj za poedinca, narod in državo je vprašanje šolstva. Poleg domače vzgoje starišev je še edino šola tisti odločilni dej, ki daje otroku in človeškemu naraščanju vobče podlago in glavne življenske smernice, ki mu določajo delo in nedelo. — Kakršni stariši, taki otroci, — kakršna šola, tak narod.

Vspricho velike važnosti tega vprašanja, se človek čudoma čudi, kako je mogla sedanja centralistična ustava tako nakratko in megleno obiti šolstvo, o katerem govori člen 16. II. oddelka ustave.

Ta člen pravi: »Pouk je državen. V vsej državi sloni pouk na eni in isti osnovi, priličuje se okolišu, kateremu je namenjen. Vse šole morajo dajati moralno (!!) vzgojo in razvijati državljansko zavest v duhu narodnega edinstva (!) in verske strpljivosti (!!)»

Sedanja ustava govori torej o »moralni vzgoji«. To je tako širok pojem, kolikor svetovno-nazornih struj je danes med človeštvom; kajti vsaka struja ima svojo »moralo«, vsaka jo pojmuje drugače. Liberalci imajo svojo moralo, samostojneži svojo, in celo ljubljanski mesarji svojo. Mi katoličani pa poznamo eno samo moralo: Tisto, ki jo je Bog oče dal na gori Sinaj, moralno 10 božjih zapovedi, tisto, ki jo je učil Jezus Kristus, tisto, ki jo nezmotljivo razlaga in uči sv. Katoliška Cerkev. Iz tega razloga smo proti omenjenemu mestu člena 16. sedanje ustave in zahtevamo, da se mesto frazerskega, zahrbtno-svobodomiselnega izraza »moralne« vzgoje postavi: **Pouk v šolah mora biti versko-nraven.** V versko-nravnih zadevah ne sme odločati namreč nihče drugi in nobena druga oblast razen Cerkve in njenih pravnih zastopnikov. Šele takrat, ko bo zasigurana v jugoslovanski ustavi versko-nravna vzgoja, bomo sigurni, da ne bodo odstavljali samovoljno veroučiteljev, da ne bodo preganjali kršč. učiteljstva kot se to godi danes in da ne bodo prepovedovali dijaštva

Marijinih družb, kot se je to zgodilo v Erceg-Bosni.

Centralistična ustava pravi dalje, da »mora vzgoja razvijati narodno zavest v duhu narodnega edinstva«. Kaj se pravi venčar to: »V duhu narodnega edinstva?« — »Duh narodnega edinstva je tudi širok pojem. Radič hoče Jugoslavijo s Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari. Torej je za narodno edinstvo. A centralisti ga proglašajo za protidržaven element. Komunisti hočejo Jugoslavijo, a v smislu ruskih sovjetov. Torej so za narodno edinstvo. Pribičević in Pašić sta jil: kot protidržavne poglata iz parlamenta in jih pozaprla. Jugoslovanski klub se je pod dr. Korošcem že v Avstriji boril za Jugoslavijo, SLS je za novo državo doprinesla izza prevrata sem največje žrtve; pa tudi danes hoče Jugoslavijo na samoupravni podlagi. Torej je za narodno edinstvo, a vladni krogi, ne izvemši NSS, jo proglašajo za — protidržavno. — Če pa ima izraz »duha narodnega edinstva« pojem nadvlade Srbov nad Hrvati in Slovenci, nadvlado svobodomiselne klike nad verno večino jugoslovanskega ljudstva, potem pojdemo zoper tako pojmovanje »jugoslovanstva« v najljutejši boj! Za nas bi zadostoval o tem oziru stavek: »Vzgoja mora gojiti domovinsko ljubezen (do Jugoslavije).«

Nadalje pravi ustava, »da mora vzgoja razvijati drž. zavest v duhu verske strpljivosti«. Ali ni ta nauk o »verski strpljivosti« naravnost krivoverski, ker hoče, da bi se po šolah poučevalo, da je postranska stvar, kateri veri kdo pripada? Katoliški duhovnik tega ne bo storil nikdar, turški in pravoslavni tudi ne. Da, celo svobodomiselcem je »verska strpljivost« nepoznana roba. Kadar framazon zasliši ime kat. Cerkev, tedaj ga vsega prevzame gnjev in srd. — Smatramo, da je ta beseda ustavljena le v svrhu framazonске propagande in v svrhu podkrepitve boja zoper katoličizem. Ako je država z različnimi verstvi »versko-strpljiva«, naj bo! Nikakor pa ne gre, da zahteva isto tudi o vzgoji katoliških otrok, ki jih uče kat. učitelji in veroučitelji. Ti bodo učili mladino, da je edinole kat. Cerkev prava, ker je edinole ona naslednica Kristusova! Saj celo ustava pravi, da se daje verski pouk po želji starišev, odnosno varuhov, ločeno po veroizpovedanjih. Čemu torej stavek o »verski

strpljivosti? V svojem področju sme vendar delati vsakdo, kar hoče. Ako že država noče izzvati verskega boja, naj šolstvo loči popolnoma: O katoliškem šolstvu naj odloča katoliško ljudstvo, ne pa pravoslavni in mohamedanski Belgrad! O verski vzgoji katoliških otrok pa morajo odločati v glavnem jugoslovanski kat. episkopat! — To je dovolj jasno stališče, prihodnjice pa par besedi o avtonomnem šolstvu.

Na katol. shod v Zagorje!

V Zagorju ob Savi se vrši dne 24. in 25. t. m. katoliški shod za šmartensko in del moravške dekanije.

Dne 24. t. m. ob pol 3. uri popoldne so odsekovna zborovanja. Ta zborovanja so velikega pomena. Tu se nam bodo dale smernice za naše nadaljno delovanje. Vsaka župnija naj se teh zborovanj po svojih zastopnikih sigurno udeleži. Župni uradi vrnite izpolnjene vprašalne pole.

Dne 25. t. m. Točno ob 9. uri spreved. Župani in občinski svetovalci, skupine Jug. strok. zveze, Marijine družbe, Tretji red, Orli, Orlice in vse ostale organizacije iz sem spadajočih župnij, naj se zberó ob poldeveti uri s svojimi zastavami in odznaki na trgu pred cerkvijo.

Po sprevedu pridiga in sv. maša na prostem. Darujejo jo prevzvišeni gosp. knezoškof ljubljanski. Nato zborovanja. Govore najboljši govorniki. Po možnosti zvečer orlovska telovadba.

Torej dne 25. t. m. vsi v Zagorje, da se navdušimo za lepe krščanske ideale.

Katoliški shod v Stični.

Katoliški shod v Stični, ki se je vršil 11. t. m. v okrilju zgodovinskega samostana očetov cistercijancev, ni bil samo pomemben po številu udeležencev, ampak tudi po svojem značaju, ker so se obravnavala izključno verska vprašanja z ozirom na potrebo preporoditve celega našega življenja. Druga karakteristična stran tega shoda je bila tesna zveza med govorniki, kateri so bili po veliki večini iz našega kmetijskega ljudstva, in med mnogotisočglavo množico, ki je napolnjevala ves grozmadni samostanski vrt. Ljudje so skoraj

vsak stavek govornikov aplavdirali in celotisti med nami, ki to ljudstvo dobro poznajo, se niso mogli dovolj načuditi tako izvežbanosti, načitlanosti in temperamentu naših kmetskih govornikov kakor navdušenju množice. Vsak je odšel s shoda z zavestjo, da je verska zavest tega ljudstva nepremagljiva. Omenimo tudi še, da se je shoda udeležilo precej kmetov, ki niso v SLS organizirani, pa so pazno sledili, in da je bila dobro čutili neka edinodušnost glede najvišjih načel krščanskega prepričanja. Vladoval je vzoren red in nemotena harmonija do konca in videti je bilo, da je shod veliko pridobil tudi vsled obče priljubljenosti naših patrov iz stiškega samostana, zlasti njegovega priorja p. Avguščina, ki ima z g. dekanom Pešcem največ zaslug za to, da je ta res prekrasna prireditev tako uspela.

Shod je po slovesni sv. maši, katero je daroval g. škof dr. Karlin, in krasnem cerkvenem govoru dr. Arnejca o Kristusu otvoril in do konca s priznanja vredno spretnostjo vodil g. župan Erjavc iz Drage, ki je med viharim odobravanjem predlagal brzopetno pozdrava papežu Benediktu XV. in kralju Aleksandru I. Lepo je vplivalo tudi dejstvo, da so razen dveh vse občine okraja, 36, shod pisмено pozdravile po svojih županih. Pred glavnima dvema govornikoma so pozdravili shod s kratkimi nagovori kmet Mestnik za domači kraj, Lampret in imenu Kmetskih zvez, gđna Vigela za Marijine družbe in učitelj Jevnikar za »Slomškovo zvezo«. Buren aplavz, ki ga je ta poslednji od strani gromadne množice žel, je dokaz, da stoji naše katoliško ljudstvo kot en moč za učitelji, kateri za svoje versko prepričanje trpe zapostavljanje in preganjanje.

Nato je dopoldne poslanec Škulj, ki je bil od množice prisrčno pozdravljen, in kojega govor je stavek za stavkom našel globok odmev v vseh pričujočih, razpravljaj o šolskem vprašanju, poslanec Brodar pa s svojimi izvajanj o krščanskih načelih v političnem in gospodarskem življenju množice navdušil tako, da je žel skoro nepretrgane klice odobravanja. — Popoldne je F. Tersegla v govoril o programu našega zasebnega in socialnega življenja, kakor je vsebovan v Očenašu, na kojega programu se lahko vsi združimo.

Višek shoda so bili govori, ki so temu sledili: govor župana Muhčiča iz Ambrusa, župana Kosačka iz Zagradca, župana Galčeta iz Trebeljevega in župana Kastelica iz Žužemberka, ki so vsi ob enodušnem pritrjevanju ljudstva jasno in jedrnat govorili o dobrem tisku, krščanski žoli in socialni pravičnosti. Njihovi govori so bili odločen apel na vlado, naj ne iztrga staršem iz rok pravice do krščanske šole za svoje otroke, ljudstvo pa je s svojimi vzkliki pri tej priliki pokazalo svojo odločno voljo, da junaško vzdrži boj za šolo. Medtem je prišel na shod nepričakovano nadškof dr. Klein iz Brna ter je, navdušeno pozdravljen, nagovoril ljudstvo v češkem jeziku Govoril je tako jasno, da so ga vsi razumeli in dali izraza veselju, da je posetil shod dostojanstvenik iz zavezniške slovanske republike. Ljudstvo je

vzklikalo: Živela Češka! Živeli Čehi! — Jako lepo so potem nagovorili množico kmet Zupančič iz Polja, predstojnica Marijine družbe iz Šmarja Marija Kračman in Orel Alojzij Lavrih iz St. Vida. Naše organizacije so lahko ponosne, da so vzgojile tako dobre govornike.

Po apostolskem blagoslovu, ki ga je podelil g. škof dr. Karlin, so se množice razšle. Stična je bila lepo ozaljšana; igrali sta salezijanska godba iz Ljubljane in orlovski godba iz Višnje gore, zastave so pa plapolale z vseh hiš brez izjeme. Tudi kdor ni v naših vrstah, vsak je po svoje pripomogel, da je cela prireditev od kraja do konca potekla tako lepo.

Občinski agrarni odbori.

Od agrarne direkcije smo prejeli:

Ministrstvo za agrarno reformo je razpustilo vse občinske agrarne odbore in naročilo, da se izvedejo nove volitve. Do konstituiranja novih odborov delujejo še stari odbori. Volitve se bodo vršile ne samo v občinah, katere so že lani volile občinske agrarne odbore, ampak tudi po onih, katere sedaj prigrasijo svojo interesiranost pri izvedbi agrarne reforme. Naravno je, da morejo biti interesirane samo one občine, v katerih območju ali neposredni bližini se nahaja veleposestvo. To izjavo interesiranosti izdaja občinski urad; ista vsebuje poleg imena interesirane občine in veleposestva, navedenega z imenom lastnika, na katerem je interesirana, na kratko tudi razloge, na katere opira svojo neposredno interesiranost. Izjava interesiranosti naj se pošlje agrarni direkciji v Ljubljani; pošlje naj se pa le v slučaju, če ni bila že dosedaj interesiranost prijavljena, oziroma odbor izvoljen.

Ta prijava je velikega pomena in neobhodno potrebna za sestavo občinskih agrarnih odborov. Brez te izjave se ne morejo vpoštovati prošnje katerega bodisi posameznega interesenta. Dovolilo se je lani, da nekateri občinski uradi oziroma njihovi župani, četudi so bile občine interesirane, niso prigrasili interesiranosti. Krivda leži v tem, da si niso bili vsi župani svesti velike važnosti občinskih agrarnih odborov, oziroma da niso — hoté ali nehoté — vršili iz posebnih razlogov svoje dolžnosti. Občinarji teh občin niso bili vsled tega sodeložni dobrot agrarne reforme. Poedini občinarji so sicer pozneje reklamirali, ali njih reklamacij ni bilo mogoče vpoštovati, ker je ramo občinski urad upravičen, da prijavi interesiranost. Radi tega se priporoča občinarjem, da v interesiranih občinah kontrolirajo občinske urade oziroma župane, da li so se prigrasili za agrarno reformo.

Ko pridejo izjave interesiranih občin, katere še lani niso bile prigrasene, se odredijo takoj volitve za občinske agrarne odbore.

Naše šolske zahteve.

V šolskem odseku katoliškega shoda na Brezjah so bile sprejete soglasno in z viharim navdušenjem sledeče resolucije:

1. Upoštevajoč velike plemenske, verske, gospodarske in kulturne razlike zahtevamo slovensko pokrajinsko šolsko avtonomijo.
2. Otroci krščanskih staršev naj pohajajo le v šole, ki imajo za podlago Kristusova načela.
3. Učence katoliških staršev smejo poučevati in pouk nadzorovati le katoliško misleči in živeči učitelji in nadzorniki obeh spolov.
4. Zastopniki staršev morajo imeti odločilno besedo v vseh šolskih korporacijah.
5. Pouk v svetnih predmetih naj se razvija v smislu krščanskega svetovnega nazora. Na istem temelju morajo biti sestavljena vsa šolska berila in vse druge učne knjige.
6. Naslanjajoč se na dokazano dejstvo, da je le dober kristjan zvest državljani, naj ne dela državna oblast nobenih ovir ustanavljanju verskih kongregacij in drugih krščansko svetovno naziranje utrjujočih društev med šolsko mladino.
7. Brez dobrega učitelja ni dobre šole, zato nujno zahtevamo skorajšnjo ustanovitev velikega katoliškega učiteljskega.
8. Odločno protestiramo proti oficialni uvedbi sokolske telovadbe in sokolske protiverske in miliaristične vzgoje po naših slovenskih šolah in zahtevamo, da sokolska propaganda med šolsko mladino takoj preneha.
9. Država naj posvečuje vso pažnjo kmetijskim, obrtnim in drugim strokovnim šolam in društvom. Vendar naj poučujejo na teh šolah učitelji, ki ne bodo podirali tega, kar zida družina in Cerkev. Boljše nobene, kot ljudski časni in večni blagor izpodkopavajoča učilnica.
10. Pozivljamo naše voditelje, da v zvezi z vernimi Hrvati in Srbi in naslanjajoč se na svetovno silo mednarodne krščanske ideje tudi v Jugoslaviji povzdignejo do popolne veljave svobodo krščanske šole in krščanske vzgoje.
11. Učiteljstvu Slomškove zveze izrazimo zahvalo in popolno zaupanje slovenskega katoliškega ljudstva.

Pod neznosnim pritiskom.

Kdo napeljava ljudstvo v nezaupanje, v nered in nemir? V sedanjem času, ko ministri izdajajo naredbe, kako naj se drži red in mir v državi od strani državljanov, se od strani ministrov samih javno dela za nered in nemir, oziroma se zvesti državljan očitno sujejo s krivicami v obraz.

Četudi me državotvorni, zato, ker povem resnico, žigosajo kot prevratni element, hočem opisati, kje je iskati povzročiteljev javne nevolje ljudstva.

Davčna oblast v Ljubljani za okraj Litijo neusmiljeno privija ljudi, ki jim je že letošnja muša vse gospodarstvo vrgla ob tla. Izdaja plačilne naloge za visoke vsote dohodnine za leto 1920, ne da bi prej poslala poziv za napoved, kakor je običajno vsako leto storila. Pa kar od 18. do 40. stopnje dohodkov najslabšemu posestniku predpisuje, ne glede ali ima kaj dohodkov ali nič, ne oziraje se na dolgove itd. Leta

1919 je bil mnogoteri v 3. do 10. stopnji, sedaj pa mahoma v 18. do 40. in to na nerazumljiv način. Čudno, da more oblast videti pri revnem, pomanjkanju in glad trpečem našem hribovskem kmetiču toliko dohodkov, dočim jaz, ki poznam vsak vir njegovih dohodkov, njegovo polje in sploh vse, kar ima, ne vidim drugega kot pogreznje v dolgove. Zakaj niti napovedi ne zahteva? Smo li čisto brezpravni, zakaj ne marajo naših napovedb, v katerih dokazujemo svoje neugodno premoženjsko stanje? Ali ni to nekaj, kar se zagnjusi poštemu človeku?

Znani so mi slučaj, da so se plačilni nalogi izgotovili že 4. junija 1921, pozivi za napoved pa so se datirali 26. junija 1921 in to za leto 1920, en mesec pozneje dostavili obvezancem in sedaj romajo plačilni nalogi od 4. junija nespremenjeni kljub napovedi okrog kmetov, ki so pravilno izkazali svoje stanje, in jih privijajo kruto.

Za leto 1918 se na vložene prizive pošiljajo pomisleki, v katerih kmete naravnost šikanirajo. Ljudje so razburjeni, ker se krivično nanje pritiska. Kje jemati denar?

Letos suša pritiska, sena malo, otave nič, živina poceni, mesarji se norčujejo in še kože od živali ne plačajo, kuhe za prašiče ni. Krompirja malo in droban, ajde nič, sadja nič. Živil manjka in silna draginja tare ljudi, poleg tega pa davki in toliko, pa menda bodo še večji, ker na dan občnega zbora Kmetijske družbe v Ljubljani mi je en grob »slabostojnež« na mojo pripombo, da imamo velike davke, zabrusil: »Še vse premajhni davki so.« Seveda še prej me je krstil s »hudičem« in me hotel pobožati s palico...

Naj povem čisto po pravici: v naši državi, dokler bodo liberalci, radikalci in samostojneži razsipali za nepotrebne stvari težko prislužene novce, ki jih plača kmet, ne bo ljudstvo zadovoljno, in sicer zato ne, ker se tako nasilno postopa pri odmeri davkov. Dokler se bodo kar samovoljno predpisovali kmetu dohodki v pisarnah davčnih oblasti, kmet pa tistih dohodkov v svoji posesti imel ne bo, ne vem, če bomo posebno vneti za vlado. Dokler se bodo izdajale naredbe v zaščito države, katero vsi želimo imeti prav urejeno, obenem pa se bo pustilo našim že itak marljivim davčnim uradnikom dajati odstotke za marljivo izterjevanje davkov, naš kmet ne bo drl čez drn in strn za vlado in mu bo čedalje bolj ginevala ljubezen do države.

Pa ni treba misliti, da sem kak prevraten element, če si upam resnico povedati. Oče, ki vzgojuje otroke s samo palico, oče, ki zahteva od svojih otrok, da mu delajo čez svoje moči, oče, ki ne privoščiti niti mrvice lepega ravnanja do otrok, oče, ki ne pusti, da bi mu otroci povedali, da njihovo stanje ni vzdržljivo, in venomer vihti bič po njih, ga ne bodo ljubili in ne bodo voljni zanj vedno trpeti.

Enako je z nami. Milejše ravnati z onim, ki je stebler države, in donašalo bo gotovo korist. Držati se mej obdačbe in nihče se ne bo pritoževal!

Josip Gale,
načelnik K. Z. in župan.

Razgled po svetu.

ZAPADNA OGRSKA.

Mađžari nikakor nečejo izročiti Avstrije, kakor bi jo po mirovni pogodbi morali. Svoje vajstvo se sicer umaknili, toda zato so najeli razne dobro oborožene bande, ki so avstrijske orožnike potisnili do stare meje, tako da se sedaj zopet v polni posesti. Avstrija se nanaša na entente, da bo naredila red, sicer pravi, da je v nevarnosti mir v Srednji Evropi.

ZIDE

pridno izganjajo iz Budimpešte, kjer jih je ena tretjina prebivalstva. Celo vrsto zakonov so že sklenili proti njim, tako da se zdaj prav pridno izseljuje v Jugoslavijo. Dobro, da niso klerikaleci, sicer bi se jih Pribečević s kanoni branil, tako pa so dobrodošli.

ITALIJANSKI FASISTI

so zažgali sokolski dom v Rojano. Orožniki so šele potem nastopili, ko je bilo že prepozno.

IRCI IN ANGLEZI

se še vedno pogajajo. Angleški ministrski predsednik je povedal kralju, da nikakor še ne misli pogajanj prekiniti.

r Nazaj h Cerkvi! Protestantovska vera je od časa, odkar jo je oznanjal Martin Luter, tako propadla, da bi je sam njen ustanovitelj več ne poznal. Zavrgli so protestanti sv. mašo, zakramente, češčenje svetnikov, menišstvo, cerkveno umetnost, celo sv. Trojico in Kristusa Boga. Vsak pastor oznanja vero po svoje, velik del njih je sploh brezverjen. Zato ni čuda, da dobri in verni protestantje ne najdejo v svoji veri ničesar več za dušo. Zato je naravno, da se je začel splošen odpor in med vernimi protestanti se je začelo močno takozvano visokocerkveno gibanje, katero se silno približuje katoliški Cerkvi, ki povsem zadovoljuje človeško dušo. Propovedniki tega gibanja (večinoma protestantovski pastori) priporočajo čitanje katoliških verskih knjig in časopisov, češčenje svetnikov, zopetno uvedbo sv. zakramentov, sv. mašo, redovništvo, molitve brevijar itd. Na ta način upajo protestantizmu zopet vdahniti nekoliko življenja, ki naj potem poživlja svoje vernike.

r Nov način usmrtitve. Država Nevada v Ameriki je uvedla za na smrt obsojene hudo delce posebne celice, v katere spuste strupen plin in obsojenec umrje.

Širom domovine.

IZ METLIŠKE OKOLICE.

Po dolgi suši je nas zopet obiskal zaželjeni dež. Suša nam je naredila mnogo škodo, posebno krme ne lo ni, istotake otave. Boda je velika. — Naši fantje se pridno zbirajo v orlovski organizaciji; število vedno raste; že nas je 55 bratov Orlov. Našim nasprotnikom je Orlel tra v peti, napadajo ga samostojneži in socialni demokrati. V nedeljo 28. julija so se na nas navallili 2 Sokola in načelnica Sokolice, nakar so jih naši bratje prav dostojno zavrnili s odločnimi besedami. Zato bratje Orli neustrašeno naprej za svojimi ciljem. Delajmo čast orlovski organizaciji in izpolnjujmo njene dolžnosti. — Za telovadbo imamo lep ugosten vrt, ki ga nam je dal g. prošt V. Učak in pristopil k odseku kot ustanovni član. Zato mu v imenu odseka izrekamo najlepšo zahvalo. Novemu odseku želimo obile sreče in poživljenosti in neustrašnosti.

OVSISE.

Odgovor dopisniku »Jutr« z dne 28. avgusta 1921. — V omenjeni številki mi, g. dopisnik, očitata neverjetna predrznost, ker sem rekel na dan pogreba kralja Petra I.: »Kar lahko odidete; molitve, ki so mi jih predpisali škof, sem že zmolil.« — V nedeljo, 21. avgusta 1921, sem osnanil: »Ju-

tri bo povodoma pogreba Njegovega Velicanstva kralja Petra I., zvonilo pol ure, od pol 7. do 7. ure jutraj. Ob 7. uri po zvonjenju bo cerkveni obred, h kateremu ste povabljeni vsi uradi in vse oblasti.« — V ponedeljek nato naročim cerkveniku: »Zvonite torej pol ure, od pol 7. do 7. ure.« Zvesti cerkvenik je res zvonil. Ko je končal, sem začel ukazati cerkveni obred, nisem pa pogledal na uro, je-li res že sedem, in tako sem morda začel nekoliko pred 7. uro. Po dokončanem obredu sem opazil v cerkvi razne povablence, ki so pričakovali ukaznega obreda; zato sem jim poljsaust rekoč: »Kar je bilo ukazano, sem že opravil.« — To je tista moja neverjetna predrznost. — »Ni dosti, da so vse župnikove nedeljske pridige same hujskanje zoper nasprotné časopise, župnik leta neprestano po hišah in seje sovražstvo do vsakega, kar se ne ukloni njemu...« s temi besedami se pritožujete. Morda hodite premalo k mojim pridigam o raznih predmetih. V nedeljo, 21. avgusta t. l. sem govoril tudi zoper slabe časopise ter priporočal dobre, uprav na višji ukaz. Ko je torej »cerkven predpostavljene počel duhovščino o dolžnosti bojevanja zoper slabe časopise, se je zgolj po Vaši želji. Prihajajte pogosto ter v obilnem številu k sv. spovedi k sv. Nikolaju, da bo neljubi Vam župnik »preobložen« z dušnim pastirvom ter tako moral opustiti »neprestano letanje po hišah.« Sicer pa Vas, bivši g. župan, vprašam: »Ali Vi niste agitirali, in sicer sami za-se, če-tudi ste se preje že enkrat ali dvakrat odpovedali županskemu stolu? Ste že pozabili, da ste prišli malo pred volitvijo občinskega starešinstva agitirati k odločnemu našemu občinskemu odborniku. Seveda ste kljub temu padli. Vprašam Vas prijazno: »Je-li r. g. Alijancié tudi »sejal sovražstvo«, ko je agitiral za Vas pred kakimi 23 leti?« Odgovorite mi: »Sem mari jaz »sejal sovražstvo« tudi takrat, ko sem brusil pete za kompromisno listo, na kateri se je svetilo tudi Vaše cenjeno ime?« Takrat sem se uveril: »V španoviji še pes cerkne!« — ...Seveda so ga ljudje sili, tako nadaljujete, g. dopisnik. — Koga so ljudje »do grla sili«, so pokazale volitve dne 20. julija 1921. —

Jožef Osepek, župnik.

SMARTNO PRI LITJI.

Dne 25. t. m. bodo volitve 3 članov in 3 namestnikov v komisijo za odmero osebne dohodnine za tukajšnji okraj. Nujno je potrebno da se združijo vsi tisti, ki čutijo moč davčnega vijaka in izvolijo treznomisleče in odločne moze na to važno mesto. Naj se sedaj naklada osebna dohodnina na slepo srečo, zato je ta odmera v nečetih slučajih silno krivična. Vdova s tremi malimi otroci na malem posestvu, ki je zadolžena, mora plačati 120 kron. Druga vdova s tremi malimi otroci in dvema bolehnima starejšima otrokoma ima plačati istotako. Reven, nadležljiv čevljar z malo kočo, skoraj brez vsakega zemljišča, zadolžen, ima plačati 135 kron. Mali posestnik v hribih z 8 otroci, od katerih je najstarejša hči sta 18 let, ima plačati 334 kron. Polzemljak, ki je prevzel posestvo pred par leti, in ima izplačevati deleže in skrbeti za domačo družino, ima plačati 988 kron, in to na podlagi izmišljenih dohodkov. Skrajni čas je, da se take krivice odpravijo, da se ljudstvo pomiri.

TREBNJE.

Orlovski tabor v Trebnjem se je izvršil prav izredno lepo in v veliko zadovoljnost udeležencev. Udeležba je bila prav sijajna. Iz domačega okrožja, novomeškega okrožja ter iz Žužemberka, St. Vida pri Stični in iz Črnomlja je prihitelo k nam 130 Orlov v kroju, 100 Orlic in okrog 110 naraščajnikov. Pester je bil sprejod orlovskih vrst iz kolodvora s konjenico na čelu (26 jahačev), pomešan s številno narodno nošo; krasen pogled je bil na veliko množico ljudstva med božjo službo, ki se je vršila na lepem prostoru pred župniščem: z veseljem je poslušalo ljudstvo govornika na taboru, ki mu je predsedoval dr. Česnik iz Novega mesta. Z velikim zanimanjem in zadovoljstvom so ljudje opazovali pol drugo uro trajajočo telovadbo Orlov, naraščaj in Orlic. Hvala vsem govornikom, Orlom, Orlicam in naraščajem, ki so pohitili k nam. Da se je tabor tako lepo izvršil tudi v gnutnem oziru, pa gre hvala številnim dobrotnikom v domači župniji in drugod. Pohvalno omenjamo odseke Dobrotne in Tržisce za poslano dobrotke. Zahvalo moramo pa posebej izreči dobrotnikom domače župnije: darovalcem dobrotok in živil ter denarja. Hvala pridnim nabiralcem in nabiralkam, hvala številnim fantom za pomoč, gospodarjem za lepo mlaje, hvala fantom in dekletam za pridno po-

strežbo na prosti zabavi. Pri našem taboru se je spet pokazalo, kako dobrih rok so farani trebanjske župnije. Se enkrat vsem: Bog vam plačaj! — Pripravljajni odbor.

CERKLJE PRI BREŽICAH.

Neke sobote zvečer sta priletela v cerkljansko vas dva nežna golobčka. Obče znano je, da pije ta ljubka živalica najraja čisto vodico in zoble zlato pšeničico. A naša dva tička sta poiskala oštarijo ter si naročila rujnega vinca. In na gostijo sta povabila krdele državo-tvornih ptičev sokoličev ter jih napajala pozno v noč!

Začetkom oktobra otvoril Prvo ljubljansko delavsko konsumno društvo v Cerkljah svojo podružnico v lepo prenovljenih prostorih stare šole.

V starih časih so živele junaške-bojevitke žene Amaconke. Armado takih bojevitih žen in deklet namerava baje ustanoviti v Cerkljah gospa sokolika Mar. Lavrinškova. Sposobnost za vodstvo take vojske je pokazala pred kratkim, ko je v svoji amaconkosokolski navdušenosti premikastila nekaj mož.

Čez sedem let se je vrnil iz ruskega ujetništva Cerkljanec Jožef Butara, p. dom. Nečemrov.

IZ ZMINCA.

Pri ponovnih občinskih volitvah, na katere je obežala naša rečna samostojna kompanija z dobravskim žagarjem na čelu vse svoje upe, je dobila SLS 13 odbornikov, obupani samostojni pa tri, z denarjem in šnopom kupljene. Je hudo, kajne Dobravec, če človek ni »v kreditu«! Vse so zbobnali ti ubogi domišljavci, kar jih je nosilo rdeč nos in polne mošnje — in glej ga spaka — celo oni, ki so jih imeli napisane, niso volili vsi, nekateri pa tako, da je Dobravec kiel. Tisti večer bi lahko opazoval vzgojo in moralno stopnjo samostojne mladine v družbi pijanih žagarjskih blapcev, ki so pili od veselja, da je žagar propadel, dočim je gospodar kiel in se pridružil po svoji samostojni navdi. To so bili pa živi plakati samostojne olike, še bolj pončni od tistih, ki so viseli z dreves in nad katerimi se puštalski pošteniakovski tako strašno zgleduje. Tako mladina je pa za samostojne zelo nadebudna, zlasti zato, ker jo vodijo starine, nič manj nadebudni kot mladiči.

Iz volilnega izida se lahko samostojni nauče, da jih vsi pošteni ljudje v Zmincu odklanjajo in da se ne dajo podkupiti ne z denarjem, pa tudi ne s šnopom, čeprav ga je bil deležen v lepi meri tudi ob oblasti poslani volilni komisar iz Kranja v volilnem lokalu.

Pravijo, da je uboge domišljavce, ki so za gotovo pričakovali najmanj šest odbornikov, tako razjarilo, da je sklenil žagar in neka gospa iz mesta, da se hočeta radi tega maščevati celo nad loškim turnom in da zanj nič ne dasta. Vsem vrlim zminskim volilcem pa, ki so prišli tudi po tri ure daleč volit, vsa čast in priznanje!

DOBREPOLJE.

Radi preoblike poljskega dela se v zadnjih dveh mesecih nismo nič oglašali v časopisu. Tudi danes bomo kratki. — Zlato maše, ki jo je daroval naš prečastiti župnik in duhovni svetnik gosp. Andrej Ramovš, je izpadla nad vse lepo. Ljudstva je bilo v cerkvi nabito polno. Faranje ljubimo svojega dušnega pastirja res iz celega srca. Zabeležiti moramo, da se je sodni nadoficial Rozman nekaj repenčil, ker se je zlato maše udeležila tudi požarna bramba. Ta gospod, ki izgleda na sunaj kot kak koroški nemčurski »ferboltar«, bi menda spravil rad to društvo v še bolj politični tir, kot je od svojega početka pod bivšim Celofigovim vodstvom slabega spomina in pod sedanjim Kavčičevim, ki bi za SKS skopnel, pa nima sreče, ker je kmetom prodajal tako pokvarjeno koruzo, da je še kokoši niso zobale. — Sokolov je njih javne prireditve, na kateri so prodali celih sedem vstopnic, tako sram, da molče po vseh liberalnih listih. — Naša požarna bramba je ta čas obhajala 20 letnico svojega obstoja. Pili so in plesali. Korist so imeli predstružki birtje, ljudje pa drugi dan bolne glave. Igrala je šentjurska samostojna godba tako, da se Bog usmili. Fantje naj se raje kaj nauče! Mislimo, da bi bila požarna bramba lahko dostojneje proslavila svoj 20 letni obstoj. — Na naši poštni ni nekaj v redu. Dogaja se, da ve slogasni postiljon prej za vsebino pisma kot naslovlenci. Naj g.

postarica in njeni spomagačice pazijo! Pri vas je izpodletelo se vsakemu nepridiprav! Tudi tu imamo že jasne sledi. — Znanca Fr. Zatlter, teta tajnika »Sokolov« Brednika, je bila te dni obsojena na šest dni zapora z dvema postoma, ker je trosila o znani velesposobnosti rodbini umazane laži. Drugi tisti pa se pridejo na vrsto. Tisto gadje gnezdo, ki dela v naši fari same skandale, gre vedno bolj na dan. Škoda, da so merodajni činitelji zasuknjeni bolj na levo, čeprav ob vsaki priliki poudarjajo svojo nepristranost. Zadnje dni so se pojavile pri nas tatvine, o katerih bomo poročali prihodnjic.

HORJUL.

Letos se močno gibljemo. Spomladaj smo si izvolili novega župana, ob istem času smo dobili novega župnika g. Nastrana, ki je takoj začel živahno gibati v naših društvih. Pozdravljamo ga predvsem Orli, ki smo dobili v njem izvrstnega sodelavca. Orel je čez leto z vso vnetostjo deloval, 4. septembra je žel sijajne uspehe ob priliki odsekovega javnega nastopa. Vsekako je bil ta nastop višek dosedanjih, napredek in po številu članov, ki so nastopili in po kakovosti telovadbe. Orlic, ki so imeli šele pred par tedni ustanovni občni zbor, je bilo cela četa, ki je krasno izvajala svoje vaje. Naš cilj je: orlovski dom. Za dosego tega bomo uporabili vse sile. Pokazati hočemo, da so naši ljudje se one korenine, ki se ne plašijo za dobro in obče koristno stvar nekaj irtvovati. Horjuleci smo že mnogo skupnega napravili, zgradili bomo tudi s skupnimi močmi lep orlovski dom, ki bo pričel v prihodnosti, da so živeli v tej dolini ljudje sicer revni, a za razvoj in dober napredek mladine vedno odprtih rok in srca.

IZ PODZEMLJA V BELIKRAJINI.

Tudi v naši fari je letos huda suša, ki bo namesto nas pojedla veliko poljskih pridelkov. Tudi grozdje se v nekaterih gorah jako suši in že odpada. — Marijine praznike jako »častimo«. Na Veliko mašo so iz vseh gradaških gostiln hreščale harmonike pozno v noč. Bog zna, ali velja tudi za gradaške oštarije policijska ura ali ne? — Pred kratkim je bila ponovna volitev župana v naši občini. Pri prejšnji volitvi je bil z večino glasov popolnoma pravilno izvoljen naš pristaja Peter Pezdirc. Samostojnežem to seveda ni bilo prav, ker so trdno računali, da bo izvoljen gostilničar Smuk. Zato so se toliko časa pritoževali, da je prišlo do nove volitve župana. Posebno ljubizen do naše občine je pri tem pokazal »kmet« Macele iz Gradaca. Videti je bilo, da mu je naša občina zelo »pri srcu«. Pri novi volitvi je dobila vsaka stran po osem odbornikov. Zreb je odločil za samostojneža Smuka. (Priopominjamo pa, da je Smuk »dobrostoje«, ne »slabostoje«, ker so ljudje znosili že marsikak krajcar v njegov široki žep, da že precej dobro stoji.) Nekdo je rekel, da kdor da danes več piti, tisti bo za župana. Pa se kaže, da je res tako. Vas, kjer stanuje novi župan, leži v jako neprilicnem kraju. Že ime Mlake pove, da stoji tam v deževju okoli in okoli voda. Hudobni ljudje pravijo, da je dal župan že delat ladjo, v kateri se bomo ob dežju k njemu vozili. — Novemu županu bi tudi svetovali, naj si poišče tajnika, če ga že hoče imeti, v domači občini, ne pa v tuji. Saj se menda dobi tudi v domači občini kak mož, ki bo znal kaj zapisat in prebrat, če župan sam tega ne zna. O priliki se bomo pa še kaj ogasili.

A. O.

GROSUPLJE.

Gospod urednik! V zadnjem času ste imeli kar dva dopisa iz Grosuplja, kar se mi zdi malo čudno. Smatram pa za potrebno, da na nju odgovorim. Vaš dopisnik hoče imeti pri nas na vaak način farno. Toda čemu naj nam bo? Dobili bomo »farjarc«, tako pravijo naši bratje in z njim bo prišla v našo miroljubno občino prava zmeda. Ker pa naši birtje ne marajo za farno, zato tudi ne hodijo v cerkev, da s tem javno dokažejo, da je vsaka fara in vsak »far«, ki pride k nam odveč. Mi smo in hočemo biti samostojni, s tem živimo in pademo! Večina našega občinskega odbora je res liberalna. Pred volitvami so sicer obljubovali, da mora biti pri nas fara, da se moremo otresti škarnskega g. župnika, da moramo s osirom na velikost osemilja dobiti celo svojega škofa. Po volitvah je pa stvar drugačna. Sedaj nimamo ne fare, kaj šele škofije, včasih nam zmanjka še kakšne maše, kot je bilo na praznik 8. t. m. Toda katoli-

ški smo vsi. Lep dokaz, kako dobri katoličani smo, je neki slabostojni mesar, ki je očitno izjavil, da je lahko vsak dober katoličan v nedeljo brez maše. Toda pustimo to! S farno pri nas ni nič in ne tiste maše, ki jih imamo pri nas na Grosuplju, naj sploh odpravijo, s tem bodo samostojneži najbolj zadovoljni. Kadar pa bomo rabili škofa, bo gotovo g. mesar »dr. c. Pucelj«, samo popreje se bo moral zavezati, da pri nas ne bo odprl mesarije. — Ampak pijemo ga pa pri nas. Zganje, spirit itd. se pri nas prodaja v petkih in svetkih, čeprav je prodaja po naredbi vlade ob nedeljah prepovedana. Mladi, krepki fantje pa pije spirit in zapravljajo zdravje in denar. Da so mladi, nedorasli ljudje ob nedeljah popolnoma pijani, to je gotovo. Sicer pa pravijo birtje da je to boljše kot vsaka masa. O tem se več drigic. Oprostite gosp. urednik mojemu nadlegovanju.

J. L.

POLHOV GRADEC.

V nedeljo, dne 18. t. m. pridejo sem horjulski Orli in Orlice. Popoldne ob 3. uri bo javna telovadba. Mi vsi se zavedamo, da je orlovstvo velikega pomena in vidimo, da so Orli tisti, ki vzdržujejo mladino na pravem potu in ljudstvo preobrazujejo. Nedeljska telovadba na prostem obeta biti prav lepa, zato prihitite vsi, ki ste z nami en misli, na to pošteno in zdravo zabavo. Uverjeni smo, da se bodo ojunali tudi pri nas fantje, da si bodo ustanovili Orla. Pogoji za orlovsko gibanje so zelo ugodni, le začetek je težak, ki pa se ga tudi ne bomo preveč strašili. Drugo leto ob takem času bo pa že »Domejljube« prinesel poročilo o lastni prireditvi pograjskega Orla. Se enkrat vsem: V nedeljo popoldne vsi k prireditvi izobraževalnega društva v Polhovem gradu s sodelovanjem horjulskega Orla. Bog živi!

IZ OBČINE SENCUR PRI KRANJU.

Kakor drugod so se tudi v naši občini sramovali pristaja Samostojne Kmetke Smrti svoje lastne suknje in kandidirali pri občinskih volitvah pod raznimi imeni: Delavska zveza, Zgornja stranka. Na takšen način so »spritelali« polovico odbornikov. Pri agitaciji so varali, češ da hoče imeti SLS župana v Sencurju in ne na sredini občine, na kar jim je marsikateri možiček nasedel. — Seveda so naši odborniki po starem običaju volili župana v sredini obširne občine. Upajmo, da so na te limanice zadnjikrat lovili nepoučene volilce.

Posebno brihtno agitatorsko delovanje so razvili Mubjov očka iz Olševka, ki so pobirali podpise za kandidatno listo pod pretezo, da bo ostal župan na Visokem. Namenoma pa je ta pobožni striček pozabil omeniti, da je to kandidatna lista za SKS. Sramoval se je imena lastne stranke ter ji dal raje nedolinejše ime: Zgornja stranka. Ko bi bili Mubjov očka povedali resnice, bi morali že med vratmi napraviti nagli obrat, ker pošteniaki nimajo radi ljudi, ki varajo na takšen način. — Torej Mubjov očka, vsa čast Vaši zahrbtni odkritost-rčnost! Če že Vas ni sram obnega zasmeha, morate vsa gledati, da ne omadežujete poštenja drugih občanov.

No, sedaj pa pogledimo, kaj dela teh 12 samostojnih odbornikov pod vodstvom Kuraltovega očka iz Sencurja. Poslušajmo torej! Naši odborniki stavljajo predlog, ki je obča zahteva vsega ljudstva, da hočemo avtonomijo. In veste kaj store nato brihtne samostojne glavice? Pravijo, da avtonomije ni treba, da je tudi tako dobro, vstanejo in odidejo. S tem je bila občinska sesa končana.

Ljudstvo, poslušaj torej! Ali naj še kdaj volimo takšne ljudi v občinski zastop, ki so zadovoljni, da so nas spravili v tako stanje, kakoršno imamo sedaj?

In kaj znajo še »pametnegac« storiti naši dični samostojni v korist občine? Očka Kuralt predlagajo, da se naj dovolj županu letna plača 8000 K. Ker se je zdela ta številka našim odbornikom precej velika, so pač poklicali g. župana ter ga vprašali, koliko letne plače zahteva on sam. Pove jim, da pri sedanjih razmerah 6000 kron letno. Torej bi mu naklonjeni prijatelji radi namaknili 2000 K več, seveda na stroške občanov.

Kakšno plačo bi šele dali sedanjemu županovemu pisarju, ki ga ima župan kar na lastno pest, ker je tako točno in pridno za nje agitiral? Če bi ga mogli napraviti za občinskega tajnika, bi gotovo Kuraltov očka predlagali kakih 5000 K več, nego bi on sam zahteval. Ti meni, jas tebi! Tako lepo zna gospodariti SKS. Zraven pa še vpije nam dobro znani kalilec javnega miru Bulovec iz Sencurja: »Župan, zameri kaj jih, kdor ni za ta pred-

oglc (Predlog plače županov.) — Ali se to molje, ki naj nam zastopajo občine? To so kvečjemu odborniki svojih lastnih koristi.

Najbolj originalna slika samostojnega županovanja je pač ta, da župan v obče ne stavi na glasovanje predloga za avtonomijo.

No, tega nevedneža, ki ne pozna niti načina, kako je treba voditi občinske seje, si bomo privoščili za ostre pritožbe na okrajno glavarstvo.

Kakšne izvršne politike ima še SKS med našimi občinskimi odborniki, naj nam pove sledeči prisor, ki bi delal čast vsakemu žaljivemu listu:

Po občinski seji vprašajo nekega samostojnega odbornika iz Hotemaš, zakaj je zapustil tudi on sejo. Odrezal se je takole: »Eno kolenijo hočejo imeti.« (Namesto: avtonomijo hočejo...)

SODRAŽICA.

Pri ponovni obč. volitvi je zmagala SLS. Dobila je 13 odbornikov, demokratska stranka 7, »katoliški kmetjec« 4. Za SLS je glasovalo 219, za JDS 111, za »kat. kmetjsko stranko« 70 volivcev. Pridobili smo od sadnjih volitev 23 glasov, nasprotnici sta jih pa vsaka po 15 izgubili. Tedaj sta bili skupaj za 15 glasov pred nami, danes za 33 za nami. Med seboj sta se vezali, pa tudi vezalna lista ju ni rešila. Pajdigeatova in Ivančeva kočija sta poskakali in pripeljali vse 80—90 let stare nezavedne volivše, na smrt bolnega moža so tirali pred »katoliško kmetjsko volivno skrinjico, pa jih je bilo še vedno premalo. Sedaj jim niti šreb ne bo mogel več pomagati do županstva. Po proglasu izida volitve se je koalicijski polastila silna potrtost. Radevedni smo, ali bodo »katoliški kmetjec« še nadalje držali stremena JDSarstvu. Katoliški liberalci je pač za vse sposoben. Demokratski poštar pa še tuhta in tuhta...

ŽUZEMBERK.

Znani dopisnik se v »Domovinu«, št. 23, bridko pritožuje, da se Sokolu v Žuzemberku delajo od vseh strani velike zapreke, kljub temu, da je celo Nj. Vel. kralj Aleksander sam član istega društva, kateremu pripadajo oni. Dalje pravi dopisnik, da bo Sokol kljub vsemu terorizmu od strani »črne protidržavne svojatic« delal in se razvijal naprej. Zanimalo bi morda koga, vedeti, v čem obstoja to delo. Kaker vsako kulturno društvo, tako tudi te deluje v odsekih. Evo vam jih: 1. Klub faliranih študentov, ki šteje skoro polovico vseh članov. 2. Odsek za tativne perila, šita in usnja iz zaprtih prostorov. Dva člana tega odseka sta imela čast, zagovarjati svoje državotvorno delo pred novomeško poroto in sta dobila zato svoje nagrade. 3. Odsek za tativne sadja. En član tega odseka je pred kratkim dobil pred sodiščem za svoje kulturno delo najvišje pohvalo. 4. Odsek poštenih kmetjskih fantov. Ta slučajno ne deluje radi pomanjkanja članov. Ubogi naš kralj, ki ima tako »bratec!

Tedenske novice.

Politične.

p Na dan z agrarno reformo, grozilno vpije »Kmetijski list«. V istem času pa zakonodajni odbor v Belgradu sklepa, da ni poklican, da bi reševal agrarno reformo. In v tem odboru sedi tudi samostojnež. Seveda Turki...

p Radikalna stranka se bo organizirala po celi državi. Sedaj je razširjena samo na srbskem ozemlju. V gospodarskem oziru je silno nazadnjaška, v političnem oziru velesrbska, voditelji so razen Protića koristolovci, ki so si pri politiki nabrali velikansko premoženje. V Sloveniji se bo samostojna kmetjska stranka priklopila radikalni stranki. Zato na vseh važnejših shodih samostojne stranke nastopa tudi tajnik radikalne stranke dr. Zanič.

Kmetijski praznik na Bledu. Samostojneži se na vse kriphe trudijo, da bi med

kmeti zabrisali sled svoje belgrajske kupčije na račun slovenskih kmetov in zato se poslužijo vsake prilike — celo vero izrabljajo, čeprav so zoper to postavili kanceliparagraf, ki pa naj velja samo za klerikalce — da bi ljudi speljali na napačno sled. Ker samostojni liberalizem ne vleče več, koristi tudi nima drugi od samostojnežev kot edinole minister Pucelj in drugi samostojni voditelji, potem je bilo treba na drug način spraviti kmete na Bled. Mali Šmaren je največji praznik na blejskem otoku, na Bled gre vsako nedeljo cela množica izletnikov — vsem tem romarjem in izletnikom se dobi polovična vožnja in eto: udeležence imaš skupaj. Ker pa romarji in izletniki nimajo veselja poslušati samostojnih laži in obrekovanj, im je treba nuditi kaj drugega: priredili so razstavo živine s tem, da so vsakemu razstavljalcu plačali 80 K (premio pa je lahko še povrh dobil), da bo pripeljal kravo v razstavo, in tako so prignali skupaj do 60 glav živine, priredili so tekme konj in voz in narodnih noš. Pri tekmi se je najbolj postavil gostilničar in lesni trgovec Rot z Boh. Bele. Bil je prvi med tekmovalci — če začneš seveda od zadaj šteti. Druge nesreče ni bilo.

p Dopolnilne volitve za komunistične občinske odbornike se ne bodo vršile. Vlada pravi, da zato ne, ker to ni v zakonu utemeljeno. Pa to ni vzrok, kar vlada vsak dan kaj ukrene, kar ni v zakonu utemeljeno. Pravi vzrok leži v tem, ker v Ljubljani ne sme biti kdo drug župan kot liberalci. Kakor pride kdo drugi, bo Jadranska banka ob denar, ki ga ima pri nji naloženega Mestna hranilnica. Zato bo Ljubljani vladal stari odbor do novih volitev, ki pa bodo urejene tako, da najmočnejša stranka dobi dve tretjini odbornikov.

p Naš proračun za drugo polovico leta 1921 izkazuje 4 in pol milijarde dohodkov in 7 in pol milijarde izdatkov.

Domače novice.

d Obletnica kronanja papeža Benedikta XV. To nedeljo smo obhajali sedmo obletnico, odkar vlada katoliško Cerkev papež Benedikt XV. Sedanji papež je mož, ki uživa vsled svojega očetovskega srca nad vse visoko spoštovanje. Celo vojko je lečil ranjena srca, z velikim uspehom posredoval za ujetnike, zbiral in še zbira mili one za uboge sirote vseh narodov in deli povsod blagoslov in dobrote. Mi katoličani smo ponosni na tega svojega duhovnega vladarja in smo mu v največji ljubezni udani.

d Sami atentati na ministre. Blizu Trojan je na glavni cesti, ki vodi iz Celja v Ljubljano, odkril orožniški vodja Globočnik pod nekim kozolcem nedaleč od ceste električno baterijo, ki je imela napeljane žice do ceste in pod cesto je bilo 15 kg dinamita. Dva človeka sta ležala poleg ceste in sta imela namen ob pripravnem trenutku razstreliti cesto, pa sta pravočasno ušla. Vsi liberalci so zakričali: klerikalci hočejo ubiti ministra Kukovca, ki se z avtomobilom vozi po tej cesti. Enega izmed dveh napadalcev so sedaj našli; sta dva potepuha, s trboveljskega rudnika, kjer sta ukradla dinamit in sta

hotela najbrže napasti in oropati potniški avtomobil. S klerikalnim atentatom torej na veliko liberalno žalost ni nič. — Pri Mokronogu je nekdo streljal na poslanca Majcena. Ne ve se kdo, toda brez dvoma je bil klerikalec. — Pri Bledu je Sojerjev pes izvršil atentat na ministra Puc'la. Psa so prijeli in ugotovili, da je zagrizen klerikalec, posebno ker je črn. — Samostojneži pravijo, da ni resnično, da bi Puc'la napadel kakšen pes. Nas zelo veseli, če to ni res.

g Grozote kapitalizma. Pliberški rudniki, ki so po večini v jugoslovanskem področju, so izplačali letos 190 odstotno dividendo, torej na delnico, za katero je dal delničar 2000 K, je samo letos dobil 3842 K dobička. Kdo vse to plača? Delavec, ki pri svojem delu strada, i kmet, ki mora kupovati izdelke. Vla vse to mirno trpi, ker so pač liberalci, radikalci in samostojneži kapitalisti in zaščitniki bankirjev.

d 400.000 kron plače imajo mnogi duhovniki, pravi »Domovina«. Naj nam jih »Domovina« našteje! Prepričani smo, da ji bo vsak duhovnik rad odstopil 50.000 kron, če bo res imel 400.000 kron plače.

d Po liberalno. »Domovina« pravi, da ima neki diplomat nalogo posredovati pri papežu, da dovoli nevesti kralja Aleksandra, ki je katoličanka, stopiti v pravoslavno vero. Naši liberalci mislijo, da papež z vero kupčuje kot liberalci s svojim patriotizmom, ki je bil včeraj avstrijski, danes srbski, jutri bo pa hotentotski. Gospodje, katekizem v roke!

d Katoliški shod, ki ga ni bilo. »Domovina« se togoti nad govorom dr. Korosca na Katoliškem shodu v Mariboru. Katoliškega shoda na Štajerskem sploh ni bilo. »Domovina« si misli: le lagati, nekaj že ostane.

d Slovenski kmetje v Srbiji. 11. t. m. dopoldne je prispelo v Belgrad okoli 100 slovenskih poljedelcev. V Belgradu so jih slovesno sprejeli. Vrnili se bodo domov 18. t. m. ter ostanejo v Belgradu samo en dan, druge dni pa si bodo ogledali Šumadijo. En del pojde v Oplenac, kjer bo položil na grob kralja Petra venec. Ob eni jim je poljedelsko ministrstvo priredilo obed na Topčideru.

d Za krošnjarje. Velike neprilike se do sedaj napravljajo krošnjarski obrti, ki preživlja tisoče ljudi posebno ob Kolpi in Cibranki. Jemlje se pravica krošnjariti ali pa tako omejuje, da so stotine ob zaslužek. Na ponovno posredovanje poslanca Skušlja, ki se vedno krepko zavzema za krošnjarje, se je doseglo, da so se krošnjarjem iz kočevskega okraja priznale one pravice iz leta 1854, po katerih je bilo prosto krošnjarjenje priznано in če bi kdo sedaj hotel kratiti, naj se krošnjariji pritožijo najprvo naravnost na ministrstvo za trgovino in obrt v Ljubljani (ne v Belgradu). Treba bo itak še mnogo dela seveda, da se vse uredi, ker krošnjarstvo ima danes zelo veliko nasprotnikov.

d Samostojni praznik na Bledu. »Kmetijski list« bo poročal o shodu samostojnežev na Bledu sledeče: Kmetijski praznik na Bledu se je izvršil nad vse veličastno. Prihitele je na Bled do poldrug milijon samo-

stojnih kmetov iz cele Evrope. Polnoštevilo so bili navzoči slovenski mesarji in mešetarji, katerim je naš minister Pucelj pomagal do tako sijajnih dobičkov. Zastopani so bili tudi turški veleposestniki, ki so s pomočjo samostojnežev dobili od davkoplačevalcev 1200 milijonov kron in pravico, da smejo bosanske kmete iztirati z domače zemlje. Shod je vodil tovariš Medved, ki je podelil najpreje besedo turškemu veleposestniku, ki se piše Mehmed Spahović Hadži. Spregovoril je sledeče: Draga bratja samostojneži! Slava vam, trikrat slava vašim voditeljem! Še lansko leto smo bili v velikih skrbah, da se izvede nad našimi veleposestvi, ki smo jih svoj čas uropali bosanskim kmetom, agrarna reforma. Toda prišli ste vi, naši rešitelji. 1200 milijonov kron nam boste radevolje plačali, ker so temu pritrdili vaši nesebični voditelji. Večna jim slava! A njihova zasluga je še večja. Glasovali so za ustavo in ta ustava nam potrjuje neomejeno pravico nad našimi veleposestvi. 51.000 kmetov bomo v najkrajšem času pognali z rodne zemlje in če se upirajo, jih iztiramo zgrda ter jim požgemo hiše. Sploh gre stvar zelo izborna. Zato še enkrat — hvala, slava! Vse je ploskalo, da je odmevalo od Triglava do Balkana in minister Pucelj si je otrl solzo ter spregovoril: »Turškemu tovarišu najlepša zahvala za njegov govor. Slovesno mu obljubljam, da smo za masne nagrade tudi nadalje še na razpolago vsem, ki se hočejo z državnim denarjem napolniti žepe ter izžemati jugoslovenskega kmeta in kmetkega delavca. Živela samostojna kmetška stranka, živeli bratje Turki!« Pa je zopet zaorilo in pretresalo zrak od Soče do Vardarja.

Nato se je oglašil k besedi ljubljanski mesar. »Tovariši! Mi mesarji najbolj vemo, kaj nam je samostojna kmetška stranka, kaj nam je tovariš minister Pucelj. Glejte: živino nam morajo kmetje poceni prodajati — tuje kupce, ki hočejo drago kupovati, poženemo s sejmov — meso pa prodajamo drago, da se povsod zabavlja. Toda to nas nič ne moti, ker imamo mesarja za ministra. Bil sem na zadnjem semnju v Stični. Pa sem kupil kravo za 1400 kron, kožo sem prodal za 800 kron, vse drugo mi je ostalo za 600 kron. Sedaj si lahko mislite, zakaj smo navdušeni za samostojno kmetško stranko. Bog nam še dolgo ohrani tovariša ministra Pucelja!«

Za njim je govoril zastopnik srbske radikalne stranke dr. Janjić, ki je bil viharno pozdravljen. Izvajal je: »Mi smo radikalci, največja stranka v Srbiji. Nam voditeljem je predvsem na tem ležeče, da imamo vladu v svojih rokah, ker pri tem imamo mnogo možnosti, da zaslužimo milijone. Glejte, naš predsednik Nikola Pašić je bil svoj čas siromak, sedaj ima na vsakem voglu v Belgradu svojo hišo in še precej milijonov pod palcem. Njegov sin Rado n. pr. sedaj ustanavlja s pomočjo francoskega kapitala družbo. (Omniun Serbe), ki bo zidala tovarne za orožje. Tej družbi bo dala država — oziroma oče Pašić svojemu sinu velike ugodnosti: za ves material polovično železniško vožnjo, država se bo obvezala kupovati orožje samo pri tej družbi itd. Tako bo sin z očetovo oziroma državno pomočjo zaslužil lepo kopo milijonov. Ker

sem pri tej družbi tudi jaz, bo tudi name precej odletelo. Vidite, kako koristno je biti pri radikalni stranki. Zato z veseljem pozdravljam g. ministra Pucelja, ki se vedno bolj tega zaveda in se vedno tesneje oklepa radikalne stranke, ker ve, da bo z naprejem edino le pri tej nekaj postranskega zaslužka. Res, da je naša stranka odločno velesrbska in je zoper to, da bi Hrvati in Slovenci sami nad seboj gospodarili — čemu pa smo belgrajski gospodje — toda potolažite se: pri milijonih se ne vpraša, ali so srbski, hrvatski, ali turški, glavno je, da so milijoni. Zato radikalci z veseljem pozdravljamo namen samostojnežev, da se v celoti pridružijo srbski radikalni stranki, ker ste lahko prepričani, da edini, ki bodo od tega imeli korist, so vaši voditelji, katere Bog živi.«

Minister Pucelj si je z robcem obrisal solze, vstal in rekel: »Dragi prijatelji. Zastopnik radikalne stranke mi je prav poseben govoril iz srca. Takoj, ko sem prišel v Belgrad, sem spoznal, da je Pašić mož, s katerim se da o zaslužku zelo pametno govoriti. Sam si je nakupil milijone — čast mu — toda pri tem ni umazan: zaslužiti da tudi drugim. Turški zastopnik sam je povedal, da je dal turskim veleposestnikom zaslužiti 1200 milijonov našega denarja — pri tej kupčiji smo tudi mi sodelovali — pa tudi mi nismo odšli praznih rok. Glejte, jaz sem minister, kar mi nese vsak mesec čez 50.000 kronic, kmet dr. Vošnjak je postal poslanik — sijajna služba — naš prijatelj Urek je tudi dobro plačan kot podpredsednik zbornice, in celo delati mu ni nič treba. Zraven pa so še druge dobrote. Zavoljo teh sijajnih zaslužkov, ki smo jih deležni voditelji Samostojne stranke, mislim, da je skrajni čas, da se priključimo radikalni stranki, dokler bo ta imela glavno besedo pri državnih kasah.«

Ko se končno nihče več izmed velikih glav ni oglašil k besedi, je spregovoril še samostojni kmet, doma nekje izpod Stola. Rekel je: »To rečem in pravim — dobro politiko dela naša stranka. Vsi so zadovoljni z njo: Turki, mesarji in naši voditelji sami. Zakaj profit je povsod velik in obeta biti še večji. Seveda imamo mi kmetje zgubo pri tem: Davki so vedno hujši in še naznanili nam jih ne bodo, temveč bomo morali sami tekati na davčni urad gledat, kaj so nam naložili. Vrednost našega denarja ni bila še nikdar tako nizka kot danes, cena živini pada, potrebščinam, ki jih potrebujemo, pa s silno naglico raste cena — ni čuda, da moramo kmetje v hranilnico po denar na posodo, da moramo plačati davke in svoje otroke obleči. Vse to je res; toda ljubi samostojni kmetje: če je na eni strani profit, mora biti na drugi strani izguba. Samostojna stranka dela velike profite — za mesarje, Turke in za naše voditelje. Te profite mora nekdo plačati. Plačali jih bomo mi, kmetje; zakaj če ne plačamo, profitov več ne bo, naši voditelji nas bodo zapustili in samostojna stranka razpade. To pa ne sme biti, zakaj potem pa pridejo klerikalci na krmilo. Ti bodo pa zahtevali avtonomijo, da naj bomo slovenski kmetje sami svoji gospodarji, zahtevali bodo agrarno reformo itd. S tem bi pa mi kruto žalili belgrajske gospode, ki so našim voditeljem

že take dobrote izkazali, zamerili bi se turskim veleposestnikom in tako zapravili njih hvaležnost. To bi bilo grdo in zato se to ne sme zgoditi. Zato plačujmo!

Tako poročilo bo — upamo — prinesel Kmetijski list. Če ga pa ne bo in bo rekel, da govorniki niso tako govorili, potem mu radi verjamemo, zakaj če bi tako govorili, potem bi govorili čisto resnico. Te pa se samostojneži boje, ker bi se spričo resnice samostojna stranka raztopila kot sneg na pomladanskem solncu.

d Avtomobilna zveza Ljubljana-Celje in nasprotno je zopet upostavljena. Iz Celja odhaja ob polštirih popoldan, v Ljubljano pride ob pol sedmih. Iz Ljubljane odhaja jutraj.

— Otvoritev Društvenega doma v Dobu pri Domžalah. V nedeljo 18. septem. bodo v Dobu pri Domžalah otvorili in blagoslovili nov Društveni dom. Ob 1. uri popoldne se zbirajo Orli in drugi gostje pri bistriskem mostu na Viru, nato odhod z salezijansko godbo na čelu v Dob, kjer bodo ob 1/2. uri večernice. Po večernicah blagoslovitev novega doma, nato pa prosta zabava na Marinčkovem vrtu z godbo, petjem, šaljivo pošto, srečolovom itd. Vse prijatelje naše organizacije prosimo, da se te prireditve udeležijo v najobilnejšem številu. Gostje iz Ljubljane gredo lahko s kamniškim vlakom do Domžal ob 1. uri pop. pridejo še pravočasno k otvoritvi. Vračajo se ob 9. uri zvečer.

d V Smartnem pri Litiji priredi v nedeljo 18. t. m. domači Orel javno telovadbo s srečolovom in prosto zabavo. Spored telovadbe bo zelo zanimiv! Prireditve se udeležijo izletniki Pevske zveze »Ljubljana«, ki nastopijo s koncertom narodnih pesmi. — Prijatelji izobrazbe in poštenega razvedrila, prihitite v nedeljo v oblinem številu v Smartno. Začetek ob 2. uri popoldne na vrtu Društvenega Doma.

d Orel v Sostrem priredi v nedeljo, 18. sept. 1921 javno telovadbo z ljudsko veselico. Ob 2. uri sprejem gostov pri znamenju sv. Jožefa. Ob pol tretji uri litanije. Ob 3. uri javna telovadba na travniku poleg cerkve. Po telovadbi ljudska veselica pri »Mihatu« s srečolovom, petjem, šaljivo pošto, turško kavarno, dirko v vrečah in drugimi šaljivimi prizori. — Za dobro in ceno postrežbo preskrbljeno. Med vso prireditvijo svira godba iz D. M. v Polju. Vstopnina k telovadbi: Sedež 2 din., stojšče 1 dinar. Vstopnina k veselici 1 din. Sreča za srečolov pol din. Vstopnice je nositi vidno! Vsi prijatelji vljudno vabljeni! — Odbor.

d Orlovski tabor novomeškega okrožja se vrši 18. t. m. v Smarjeti po sledečem sporedu: 1. ob 9. uri zbirališče na križišču cest v Kronovem. 2. ob 10. uri sv. maša. 3. ob 11. uri tabor. 4. ob pol dveh litanije. 5. po litanijah javna telovadba. 6. po telovadbi prosta zabava. Sodeluje celotno trebanjsko in šentjernejsko okrožje. 17. in 19. imajo udeležniki polovično vožnjo iz Ljubljane, št. Janža, Črnomlja in Straže. Tozadevne izkaznice se dobijo pri O. Z. v Ljubljani. Bratje Orli, pridite na konjih! Dobrodošle narodne noše in okrašeni vozovi! Svira godba iz št. Jerneja. — Bog živi!

d Na praznik, dne 8. septembra se je izgubila na taboru SKS na Bledu pri blagajni temnorujava skunks boa (damski ovratni kožuh). Pošten najditelj naj isto blagovoli izročiti v Kranju trgovina Fr. Sire, proti dobri nagradi.

d Dne 18. septembra 1921 priredi Kamniško orlovsko okrožje ob priliki otvoritve Društvenega doma v Dobu pri Domžalah poldnevno javno prireditev. Tem potom vabimo bratske odseke Kam-

jskega orlovskega okrožja, kakor tudi vse prijateljice orlovske organizacije, da se te prireditve udeležijo. Zbirališče je ob 1. popoldne pri bistriskem mostu na Viru, od koder skupno odkorakamo s saizljijsko godbo v Dob.

d **Kamna gorica.** Delavsko bralno društvo priredi v nedeljo dne 18. t. m. ob 3. uri popoldne A. Medvedovo ljudsko igro v štirih dejanjih »Stari in mladi«. Med odmori se vrši srečolov.

d **Orglarska šola.** Pričetek šolskega leta 1921/22 na orglarski šoli v Ljubljani bo šele 3. oktobra in ne 19. septembra kot je bilo prvotno določeno. — Šolsko vodstvo.

d **Pevska zveza.** Prireditve določena za Kamnik 28. avgusta se vrši v Ljubljani 9. oktobra. Spored isti kot je bilo določeno. Zbore že danes opozarjamo, da se pravočasno prijavijo in da poagitarajo za udeležbo.

d »**Savinja**« se bo imenoval nov list naše stranke, ki začne izhajati v Celju. Novega sobojevnika za križ in domovino v avtonomni Sloveniji iskreno pozdravljamo. —

d **Velika tihotapstva zlata in srebra razkrita.** Da se prepreči iztihatapljanje zlata in srebra iz naše države, je finančni minister nedavno odredil posebno kontrolo, četo pod vodstvom nadzornika Matkovića. Takoj v prvih desetih dneh je dosegla kontrola sijane uspehe ter prišla na sled mednarodni židovski organizaciji, ki je v orijent-ekspresnih vlakih izvažala našo zlahtno kovino, uvažala pa malo-vredni avstrijski, poljski in bolgarski denar. Pomagali so jim podkupljeni sprevodniki. Dne 28. m. m. so prijeli blizu Sušaka tihotapce, k so hoteli prenesti na Reko za več stotisoč zlatih in srebrnih kron in dinarjev. Naslednjega dne je nadzornik Matković v orijent-ekspresu med Zagrebom in Ljubljano dobil v poštnem vozu v plom-biranih poštinih vrečah 30 tisoč srebrnih kron. Spremljevalec vagona Turner je bil v Ljubljani aretiran, a je skušal uradnike podkupiti. Istega dne je imela kontrola še drugi, večji uspeh. V vagonu za prtljago so dobili 15 poštinih vreč, ki niso bile v poštnem seznamu in tudi ne prijavljene našim carinskim oblastim, dasi so bile ba-je iz Carigrada. V vrečah je bilo 400 kg suhega zlata, v vrednosti 4 milijone zlatih frankov. Dne 30. avgusta so dobili kontrolni organi v orijent-ekspresu v Vinkovcih v plafonu vagona, ki je prišel iz Rumunije, več paketov z zlatimi in srebrnimi kronami. Sprevodnik Bombone je bil aretiran. Preiskave se nadaljujejo.

d **Pogon proti tihotapcem s srebrom in zlatom** rodi vedno nove uspehe. Preteklo sredo so kontrolni organi v orijent-ekspresu na poti iz Zagreba v Ljubljano zopet konfiscirali 65 kg srebra in 4 kg zlatnikov prelitih v grude. V Celju so policijski organi v vlaku aretirali nekega Janka Pogačarja iz Cerklj in neko Josipino Kramar iz Trsta, pri katerih so našli 1942 srebrnih kron. Pogačar je pri aretaciji vrgel srebro skozi okno.

d **Umrli** je 31. avgusta t. l. naš dolgoletni naročnik Janez Fabjan iz Dol. Gradišča, fara St. Jernej. Neizprosna jetika ga je izruvala iz mnogoštevilne družine. Naj v miru počiva blage duše!

— **Požar v Klečah.** V nedeljo, dne 11. t. m. je na sedaj še ne pojasnjen način nastal v Klečah požar, ki je vpepelil 9 posestnikom 11 gospodarskih poslopj. V

dveh urah je bilo siromakom vse uničeno, razun nekaj voz in poljskega orodja. Prizresljivi so bili prizori, ko so domači gledali, kako jim je ogenj uničeval blago za blagom, ker vsled suše in močnega vetra se ni dalo rešiti ničesar. Poginili sta tudi 2 govedi. 11 požarnih bramb je prihitelo na kraj nesreče, ki so neumorno delale, pomagali so jim pa civilisti in vojaki ki so komaj ubranili, da ni postala cela vas kup pepela. Mnogi si niso drugega rešili, kakor obleko, ki so jo imeli na sebi. Škoda se ceni na milijone. Pomoč je nujno potrebna!

d **Umrli** je v Ljubljani ga. Hilda Čec, soproga ravnateljice Jugoslovanske tiskarne. Naše iskreno sožalje.

— **Cvet in sad.** Na Poljanah pri St. Vidu nad Ljubljano pri posestniku Jožetu Merharju je hruška vsa v cvetju kakor meseca maja, vmes so pa zrele hruške. Pač redek slučaj.

d **Na Sv. Gori pri Gorici** smo imeli 30. avgusta prav žalosten slučaj. Pri vходу v kaverno na Rutarjevi cesti, kjer se zavije pot do studenca, je postal neki človek žrtev granate, ki mu je popolnoma odtrgala eno nogo pod kolonom in mu jo vrgla nekaj metrov proč od trupla; drugo nogo mu je zlomila in vrgla na hrbet, ker je padel na trebušno lego. Glavo pa mu je popolnoma zdrobila. Nič se pa ne ve, kdo da je bil. Še vedno se dogajajo take nesreče. Pred nekaj dnevi je tudi v Grgarju nekega mladeniča granata precej osmodila. Tudi je pri podjetju, katero razstreljuje municijo, nekega delavca tako ranilo, da je vsled poškodbe moral umreti. Obenem je bilo poškodovanih nekaj drugih oseb.

d **Čuden slučaj.** V Dolenji vasi pri Ribnici je pičil gad Janeza Hrovata v glavo.

Ko je otavo sušil, je šel pit v bližnjo kotanjo vodo. Sklonil se je, da pije naravnost iz kotanje, s tem pa je zadel v listju ležčega gada, ki ga je pičil v gornje čelo. Strašan je pogled nanj, ko je cela glava silno otekla.

d **Žeparji na velikem sejmu.** Na razstavišču velikega sejma je neki neznanec v gnječi posegel v žep suknjiča Josipa Mraka ter iz istega potegnil listnico, v kateri je imel Mrak 1800 kron. Mrak je tatvino preprečil s tem, da je storilca prijel, na kar je isti pobegnil in med paviljoni izgubil.

d **Iz Tržiča.** Ponoči od sobote na nedeljo pretekli teden so vlomili v društven dom sv. Jožefa tatovi. Ubili so šipo v oknu, pri dveh vratih polomili ključavnice in udrlji v garderobo, od koder so odnesli nekaj gledališke obleke, med to precej vreden kožuh. V dvorani so pustili na mizi list z napisom: »Pozdrav čukam. Nasvidenje.«

d **Kite so jim porezali.** Pred nedavnim, časom sta dva maskirana moška v bližini Kranja napadla tri kmečka dekleta, ki so se vračala s polja in jim porezala kite. Storičev dosedaj še niso izsledili.

d **Štirinajst dni se je postila,** ni jedla ne pila, v četrtek, dne 1. t. m. je pa umrla 50 letna samska, slaboumna Marija Salomon v Bizjakovem mlinu na Ponikvi ob juž. železnici. Čudna ženska!

d **Ustrelila se je** v Vojniku pri Celju Antonija Rednik, dne 6. t. m. Vzrok samomora je obupnost v nesrečni ljubezni. Velja stari pregovor, ki pravi: kakršno življenje, taka smrt.

d **Kdo kaj ve o Janezu Novaku,** ki je služil pri gorski topniški bateriji 4/3. Zadnje je pisal iz karpatske fronte, vojna pošta 210, dne 29. marca 1915. Naj se sporoči proti povrnitvi stroškov njegovi ženi Alojziji Novak, Gradišče št. 20, p. Lukovica pri Domžalah.

Gospodarski obzornik.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	5. sept.	10. sept.	12. sept.
	K v	K v	K v
ameriski dolar	180 —	203 —	212 —
avstrijska krona	— 17	—	—
čehoslovaška krona	— 12	—	—
angleški funt	—	790 —	—
francoski frank	14 20	15 60	—
italijanska lira	8 10	9 —	—
bolgarski lev	1 54	—	—
carski rubel	— 22	—	— 20
grška dragma	9 60	—	—
nemška marka	2 05	2 06	2 10
rumunski lej	2 22	—	2 16
švicarski frank	—	—	—
poljska marka	—	—	—
mažarska krona	—	—	—

g **Vedno bliže gospodarskemu polomu.** Naši demokratje in samostojneži bodo spravili kaj kmalu na boben, če bodo gospodarili tako, kot gospodarijo sedaj. Mogoče bo »Kmetijski list« trdil, da pišemo zgolj iz strankarske zavisti. Toda govore naj dejstva. Vrednost našega denarja ni bila še nikoli tako nizka kot je doslej in če gre tako naprej, bomo kmalu na istem kot Nemška Avstrija. V. Curihu (Švica) ni

100 naših kron vrednih niti 3 franke (je 3 krone), v soboto dne 10. t. m. pa je bil vreden na borzi v Zagrebu dolar 203 K, devize 206, italijanska lira 9 K, angleški funt pa 760 K. Lepe čase nam pripravljajo vladne stranke. To bo še draginja!

g **Vedno več papirnatega denarja.** Dne 31. avgusta je bilo v prometu papirnatega denarja za 4.193 milijonov, 556 tisoč 490 dinarjev. Množina papirnatega denarja se je tekóm 14 dnij zopet povišala za 107 milijonov, 572 tisoč, 415 dinarjev. Kakor se vidi, imamo pri nas papirnato gospodarstvo. —

g **Vladna skrb za banke in državno gospodarstvo.** Vlada je razpisala podpisovanje notranjega državnega posojila v znesku 500 milijonov dinarjev. To posojilo se podpisuje ravno sedaj. Ker pa smo odvisni od demokratskih in radikalnih bank, je državna uprava ponižno pokleknila pred njimi na tla ter jim dovolila približno 20 odstotkov zaslužka za milost, da so velikodušno sprejele v podpisovanje državno posojilo. Tako bodo banke zaslužile, poštena ljudje bi rekli, ogoljufale.

državo za približno 100 milijonov dinarjev. In kdo bo to vse moral plačati? Kmet, delavec in obrtnik s svojimi žulji in znojem. Tako gospodarijo samostojneži, katerih glava mesar Pucelj sedi v vladi v obljemu z našimi liberalci-policaidemokrati.

CENE.

g Ljubljanski trg. Na ljubljanskem trgu so v veljavi sledeče cene: Goveje meso II. vrste 20 do 24 K, prvovrstno volovsko meso 28 do 32 K, telečje meso 18 do 22 K. Najvišja cena za slanino je 58 K za 1 kg. Slanine na trgu primanjkuje, pač pa se dobi doma pri mesarjih po višji ceni. Cena krompirja je določena na 3 K 50 vin, za 1 kg. Jajc je dovolj in znaša cena 3 K za komad, čebula 1 kg 5 K. Moka št. 0 je 18 K, koruzna 12 K, koruzni zdrob 13 K, ajdova moka 16 do 18 K, otrobi 6 K, kaša 12 K, ješprenj 12 K, fižol I. vrste 10 K, oves 8 K za 1 kg. Sladkor v čokah 50 K, kristalni sladkor 46 K za 1 kg, petrolej 18 K liter.

g Tržne cene v Belgradu. Na trgu stane mast 72 kron kg, svinjina 56 K, jajc in čebule pa sploh ni. Da je tako pomanjkanje je vzrok ta, ker se vse izvozi v našo najbolj prijateljsko državo — Italijo.

g Trgovina z mastjo. Dunajčani kupujejo ameriško mast po 350 do 400 nemškoavstrijskih kron, dočim stane pri nas mast dobro 60 kron. Ker je avstrijska krona vredna le okoli 16 vinarjev, je gotovo, da se na Dunaju ne more naša mast prodajati po taki ceni, pač pa višje.

g Cene govejemu mesu v Trstu so za 1 kg od 7 lir 80 centesimov do 13 lir 60 centesimov. Vsakdo naj sedaj primerja, po čem je pri nas živina, koliko je lira vredna, po čem je meso n. pr. v Trstu, in vsak si bo, če se vpošteva stroške prevoza in carino, na jasnem, koliko zaslužijo razni italijanski kupci.

g Cene žita v Berlinu za 100 kg: Pšenica 403 do 412 mark, rž 332 do 338 mark, jari ječmen 470 do 492 mark, oves 336 do 342 mark, riž 410 do 441 mark.

ŽIVINA.

g Živinski sejm v Karlovcu. Cene za 1 kg žive teže: Voli 14 do 22 K, krave 10 do 18 K, telice 12 do 18 K, debele svinje 26 do 32 K, ovce 10 do 14 K, konji za komad 5000 do 15.000 K, žrebi 1000 do 7000 kron. — Cene goveji živini so zopet poskočile vsled tega, ker je bilo na sejmu veliko Italijanov, ki so nakupili 250 glav za Italijo.

PROMET.

g 1600 vagonov nam mora izročiti Bolgarija.

g Velikopotezni načrt za zgradbo jugoslovanske železnice. V našem ministru za promet izdelujejo velikopotezni načrt za zgradbo železniške proge Belgrad — Smederovo — Mehadia — Bukarešta. Ta železnica bi spajala Rumunijo z Jadranskim morjem.

RAZNO.

g Veleoderuhi imajo proste roke! V Banatu vse kupčuje z žitom. Veleoderuhi so na delu, da vse pokupijo in da potem navijejo cene v državi in izven nje. Vsled

tega se je pojavilo na železnicah veliko podkupovanje. Vagonov za prevoz ni dobiti in če se jih dobi, je cena za mazanje koles zopet strašno poskočila. Očividci poročajo, da se mora za vagon, ako ga hoče dobiti in dalje spraviti, plačati od 1000 do 3000 kron — za samo mazilo. Seveda o tej reči mesar Pucelj ne bo hotel vedeti, ker razen za mesarske veselice — na Bledu so imeli glavno besedo mesarji — nima časa.

g Vina imamo v naši državi dovolj toda vsled raznih vzrokov, posebno visoke izvozne carine, železniških trif itd. je izvažanje iz naše države skoro nemogoče. Da bi naš kmet mogel izvažati vino, je nujno, da se odpravi izvozna carina na vino in znižajo železniški tarifi. Ker pa bi se največ našega vina izvozilo v Čehoslovaško, zato naj se sklene med našo in navedeno državo trgovinska pogodba za uvoz jugoslovanskega vina. Ker pa posamezni vinogradnik nima zvez s Čehoslovaško, zato naj bi se ustanovila vinarska zadruga, ki bi pospeševala izvoz vina in imela svoje zastopnike v Čehoslovaški, ki bi se brigali za razširjenje naših vin. Če bi se dvignila vrednost nemške krone, potem bi mogli izvažati tudi v Avstrijo, kar sedaj ni mogoče, ker pride Avstrijcem naše vino predrago.

g Vinarska zadruga »Ljutomerčan« se je ustanovila za ljutomersko-ormozki okraj s sedežem pri Sv. Bolfenku pri Središču. Glavni namen ji je gojenje umnega vinarstva in kletarstva, ustanavljanje vzornih vinskih kleti za združeno vino in organizirano razpečevanje pristnih ljutomerskih vin v tu- in inozemstvu.

g Kaj bo z vojnim posojilom? Poslanec Ljudske stranke dr. V. Deželič je vložil na finančnega ministra sledeče vprašanje: »Za časa vojne so avstrijski in ogrski uslužbenci našli sto in sto načinov, kako izsiliti iz naših ubogih ljudi zadnji borni znesek za tako imenovano vojno posojilo. Ljudstvo, posebno po vaseh, je podpisovalo posojilo vsled strahu pred ovadštvom, raznimi vojnimi bremenami in neprilicami. Reveži so pogostokrat dajali tako, da so si izposodili na drugi strani. Ker rabi sedaj kmet vedno več denarja in ker se gre tudi za majhne zneske, vprašam g. ministra: 1. Ali hoče čimprej izplačati v prvi vrsti revnejšim ljudem zneske, katere so bili prisiljeni vplačati za vojno posojilo? 2. Ali hoče vsaj poročati, v kakšnem stanju se nahaja vprašanje vojnega posojila, ker odkar so odvzete in žigosane obveznice, se nič več ne obvešča ljudstva, kaj bo naprej?« — Tudi mi bi si drznili vprašati policajdemokratskega finančnega ministra, kaj misli storiti in če je sploh kaj mislil, kaj je potem glede tega že ukrenil?

g Hmelj. V Savinjski dolini bo v nekaterih dneh končano obiranje poznega hmelja. Glede množine hmelja so nekateri hmeljarji zadovoljni, kakovost poznega hmelja je izborna. Barva in vsebina je odlična. V Zalcu plačujejo hmelj po 6500 do 7000 čehoslovških kron za 50 kg. V Nürnbergu pa po 6500 do 7200 mark za 50 kg.

g Vinska letina v Halozah. Haloški vinogradi nam bodo letos podarili izvrstno

kapljico. Ne bo je sicer posebno veliko, ampak kar bo, to bo izborno. Ze sedaj prihajajo kupovalci, ki ponujajo od trsa po 18 do 20 K za liter.

g 1944 vodnih žag imamo v Sloveniji in samo 100 na paro. V slučaju ugodnih razmer more izvoziti Slovenija letno okoli 450 tisoč ton ali 750 tisoč kubičnih metrov lesa. Ako cenimo povprečno kubični meter rezanega lesa na 1000 K, potem bi za služili letno 750 milijonov kron.

g Izdelovanje platna na Grosupljem. Tovarna Šinkovec na Grosupljem je postavila stroje in pričela s tkanjem platna. Prvi izdelki so razstavljeni na ljubljanskem velesejmu. Koliko računa tovarna za tkanje platna, o tem prihodnjik, ko dobimo točne podatke.

g I. Obrtno razstavo v Mariboru so otvorili dne 8. septembra. Razstavljenih je nad 90 raznih obrtov.

g 6 milijonov delavcev je brezposelnih v Ameriki. Zato za sedaj ne hodite v Ameriko, kjer vas čaka lakota in pa morebiti celo smrt.

g Bolgarska vojna odškodnina. Bolgarija mora plačati vojne odškodnine 2450 milijonov zlatih frankov, katera pripada večinoma naši državi.

g Žetev po svetu je bila letos nekoliko slabejša kot pa lansko leto.

Ljubljanski veliki semenj.

Dne 3. t. m. je bil otvorjen v Ljubljani I. veliki sejem, pač nekaj izrednega ne samo za Ljubljano ampak tudi za celo Slovenijo. Izredno je to zato, ker se vrši tak sejem prvič na Slovenskem in ker smo tudi prvič pokazali, kakšno obrt in industrijo ima Slovenija. Veliko težav in ovir je bilo treba odstraniti, predno je nastalo tako sejmišče, kakršnega vidimo danes. Sejmišče je veliko, saj meri 25 tisoč kvadratnih metrov razstavnega prostora, leži pa v znamenem Tivoliju.

Oglejmo si malo ta sejem. Predvsem nam je omeniti naše združništvo, ki je za začetek častno zastopano. Upamo, da bo prihodnje leto še bolj in pa druga domača obrt, ki je letos ni. Seveda bo treba vse to organizirati in sicer čim preje. Na čelu naših zadrug stoji matica, »Gospodarska zveza«. Navedena zveza ima lastno mlarno in svečarno, ter je razstavila priznani milo »Gazelac«, katero vsled izborne kakovosti najtopleje priporočamo. Pa tudi njen lesni oddelek — ima svoje lastne žage — je razstavil lične izdelke kot n. pr. parkete itd. Nadalje je razstavila svoja priznana pristna vina raznih vrst, ki uživajo danes že splošen sloves in pa razne mesne izdelke, ki jih izdeluje njena »Vnovčevalnica za živino«. Prijetna dolžnost nam je ugotoviti lep razvoj »Gospodarske zveze«, na katero smo lahko ponosni. — Pod njenim okriljem so razstavile sledeče zadruge: »Zveza lesnih domačih obrti«, ki je razstavila suho robo in pa lončene izdelke, »Sinarska in žimarska zadruga« iz Stražišča pri Kranju, ki je razstavila tudi izven naše države dobro znana sita. »Osrednja čipkarska zadruga« v Ljubljani, ki je sicer še mlada, je razstavila razne čipke, izdelane iz lanenega sukanca. Sama izdelava je lepa in mar-

sikatera ženska bo segla po njih ter tako podprla naše čipkarstvo. »Sodarska zadruga« iz Žiri je razstavila sode razne velikosti in oblike, »Čevljarska zadruga« iz Žiri pa čevlje od delavnih do najfinjših; izdelava je najboljša. »Zadruga za izdelovanje domačega lanenega olja in firneža iz Seničice pri Medvodah je razstavila razna olja. Svetovnoznana »Prva žebljarska zadruga« iz Kroke je razstavila vsake vrste žeblje, verige itd. Ker so njeni izdelki prvovrstni, cene pa zmerne, zato nam z ozirom na to njenih izdelkov pač ni potreba še posebej priporočati. — Razen teh zadrug je še več drugih zadrug, ki so vredne vsega upoštevanja. »Čevljarska zadruga« iz Mirna pri Gorici, sedaj v Vrbovskem na bivšem Štajerskem, je razstavila raznovrstne čevlje, »Mizarska zadruga« iz Št. Vida nad Ljubljano, krasno pohištvo, »Slamnikarska zadruga« iz Mengša, vsakovrstne slamnike, »Puškarska zadruga« iz Kranja raznovrstne puške in streljivo, »Skrilarska zadruga« iz Dolskega razno opeko iz skрила, »Sodarska »Puškarska zadruga« iz Kranja raznovrstne sode. — Na naše združništvo moremo biti res ponosni in kolikor smo obveščeni, so dosegli na velesejmu lep uspeh na ta način, da so dobile obilo naročil.

Na velesejmu so znatno zastopani tudi poljedelski stroji. Razstavila je »Gospodarska zveza«, ljubljanska tvrdka Schneider & Verovšek, F. Štupica iz Ljubljane itd., pripomniti pa moramo, da so ti stroji tuji izdelek, večinoma češkoslovaški, domačih pa doslej še ni. Upamo, da bodo na prihodnjem sejmu zastopani že tudi poljedelski stroji domačega izdelka. Zanimivo je na sejmu motorni plug, ki orje dnevno dvakrat. Motorni plugi so jako primerni za ravne kraje. Čeprav je naša dežela hribovita, vendar so jih naši kmetovalci naročili več in sicer za kraje, ki so v ravnini. — Doma na izdelujemo kose in srpe, blago, ki uživa svetovni sloves. Na Slovenskem imamo štiri take tovarne in sicer Kajetan Ahačič in A. Globočnik iz Tržiča, H. Kiefferle v Sv. Lovrencu na Pohorju, in K. Köllner v Slovenjem gradu. — Pogačnikova tovarna v Rušah pri Mariboru je razstavila vse vrste tesarskih in mizarskih sekir, plankač, cepinov, kladivov, krampov itd. Navedena tovarna, ki je stara nad 30 let, izdelava letno 12 vagonov sekir in drugega poljedelskega orodja. — Železnarna na Muti je tudi razstavila raznovrstno poljedelsko orodje. — Jože Čretnik, gradbenik mlinov iz Št. Jurja ob južni železnici, je razstavil lep ročni mlin za mletje raznovrstnega žita. — Razstavljene so raznovrstni stroji za industrijo, ki so izdelani večinoma v Ljubljani. Tovarna na Jesenicah je razstavila tri jeklene zvonove. Obiskovalcem semnja tako ugajajo, da je dobila že nad 50 naročil. Tudi bronasti zvonovi, delo Strojnih tovarn, so razstavljene. Razstavljene zvonovi so prodani v Cerknico. Navedena tovarna je dobila nekaj nad 30 naročil. — Pa tudi naši kolarji in kovači se postavijo. Razstavili so okusno izdelane vozove, kateri so že vse prodali, razen tega so pa dobili lepo število naročil.

Točno opisati vso razstavo je skoro nemogoče vsled omejenega obsega lista. Toda v glavnem naj posamezne panoge

vsaj omenimo. Tovarna hranil v Šmarci pri Kamniku je razstavila razne testenine, žitno kavo in izdelke iz sadja, Tovarna lanenega olja in firneža Zabret in Komp., iz Britofa pri Kranju razna olja, F. Cerar iz Domžal in še več tovarov slamnike in klobuke, nadalje so razstavljene razne pločevinaste posode, majolke in drugo plineno blago, doma izdelan papir, knjige, nakiti, vrvi itd. Nad 70 vinogradnikov iz cele Slovenije je razstavilo svoja najboljša vina, ki imajo veliko obiskovalcev in odjemalcev.

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani, ki je najmodernejša tiskarna v celi državi, je razstavila krasne izdelke, razen tega pa je postavila na semnju tudi tiskarski stroj, ki je ves čas tekom semnja v obratu. Zadržna tiskarna, kakor tudi druge tiskarne, so častno zastopane.

Poseben oddelek tvorijo gostilne in kavarna, kjer se po dolgi hoji lahko okrepčajo.

Velikih paviljonov na semnju je 7, potem paviljon Češkoslovaške republike in še veliko drugih.

Obiskovalcev semnja je bilo doslej že nad 100 tisoč ljudi iz cele države.

Semenj se zaključil v ponedeljek 12. t. m. O nekaterih posebnostih spregovorimo še prihodnjic.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za frančiškansko cerkvijo)
obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

3%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1920 nad 60 milijonov kron vlog in nad K 1.100.000 rezervnih zakladov. Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke v tekočem računu.

Dobre knjige.

Tehnična mehanika v elementarni obliki kot osnovna podlaga strojegradbi. Prvi del: Mehanika togih teles. Za študij in prakso sestavlja ing. Leo Novak. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vez. knjigi 260 K. Strojni tehniki smo lahko veseli ta knjige. Mehanika, snov, mnogim tako pusta in neprijetna, je tu obravnavana na način, ki zasluži pozornost. Kdor ve, kako težko je uvajati začetnika v to vedo, kako je odvisno vse nadaljnje razumevanje in praktična uporaba od tega, kako jo je spoznaval, bo pritril uvodnemu stavku. S pregledno razporejeno vsebino, z jasnimi slikami in, bodi tudi to omenjeno, z lično pisavo napravlja knjiga že pri površnem pregledovanju prijeten vtis. — Mehanika je važen sestavni del strokovnega znanja in posebno strojnik jo potrebuje vsak čas. Zato mislim, da pričujoča knjiga ni samo primerna za tehniški naraščaj ampak bo dobrodošla tudi izvršujočemu tehniku. — Z ozirom na terminologijo moramo reči, da je pisatelj srečno

zbral domače izraze, tako da ne občutimo nobene potrebe po posebnem slovarčku. Razprave se čitajo gladko, tehnični pojmi so umljivo podani. Imamo tu knjigo, ki jo lahko vzporedimo s priznanimi knjigami te stroke iz nemške tehniške literature.

Strokovna knjiga za stavbenike in stavbene šole. Kot II. zvezek Znanstvene knjižnice je izšla pravkar v založbi Jugoslovanske knjigarne zelo važna tehnična knjiga »Ojačen beton«. Učna knjiga za stavbene šole in za stavbene obrtnike. I. del: Izračunavanje konstrukcij za visoke stavbe iz ojačenega in neojačenega betona (prva stopnja). Spisal ing. Jaroslav Foerster, ravnateljev namestnik na tehniški srednji šoli v Ljubljani. Kakor že naslov pove, obravnava knjiga najenostavnejšo sestavo, s katerimi ima stavbena obrt vsak dan opraviti. Knjiga je torej potrebna vsem, ki se bavijo s stavbarstvom. Vezan izvod knjižice velja 48 kron.

Cenik knjig založbe Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani je pravkar izšel. Ta cenik našteva vse knjige tega založništva, ki se ta čas še dobe. Cenik navaja današnje književne cene. Iz cenika razvidimo, da so razne panoge vede med Slovenci v hitrem razvoju, ker navaja ta katalog mnogo znanstvenih del, ki so izšli po preobratu in ki bi v starih predvojnih razmerah med Slovenci pač ne bile našle odjemalcev. Nov katalog nam je dokaz, da smo Slovenci kulture narod, ki se zaveda svoje življenjske moči, katero bo znal porabiti v boju za bodočnost.

Podkovstvo. Pouk kovačem in konjerejem. Sestavil živinozdravnik Lovro Tepina, vodja državne podkovske šole v Ljubljani. Cena 45 K. Te knjige naj ne pogaša noben konjerec, da bo znal pravilno negovati konjsko kopito že pri žrebetih. Od pravilnega negovanja in podkovanja zdravih in bolnih kopit je odvisna hoja in stoja in torej tudi vsa vrednost konja. Kovač, ki izvršuje podkovsko obrt, pa mora to knjigo temeljito in večkrat prečitati, da si osveži in spopolni svoje znanje.

Slovenski sadjar. Ilustrovan list za pospeševanje sadjarstva. VI. letnik (1918). Uredil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani, 35 K. VII. letnik (1919) 25 K.

Dalje se dobe posamezne bogato s slikami opremljene številke letnikov 1914, 1915, 1916 in 1917. V teh številkah je polno poučnih sestavkov namenjenih slovenskemu sadjereju. — Popolna zbirka obsega okoli 30 različnih sešitkov »Slovenskega sadjarja« in velja 40 K. Vsaka posamezna številka pa velja 4 K.

Sadno vino ali sadjevec. Navod, kako ga izdelujemo in kako z njim ravnamo, da dobimo okusno in stanovitno pijačo. Po najnovejših virih in lastnih izkušnjah za slovenske sadjarje priredil in z 42 slikami pojasnil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani. 14 K.

Perutinar. Ilustrovan mesečnik za umno perutinarstvo. I. in II. letnik po 12 K, III. letnik št. 1—7 5 K.

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

Kot se je pokazalo, je imel prav, zakaj nismo vas mogli najti. Kmalu so se tudi velblodi uprli kljubovati viharju; tudi en abatski poganič se je izgubil in doslej ni bilo nič o njem slišati. Vse kar smo ostali mogli storiti, je bilo to, da živi dospemo nazaj v oazo. Šadrah niti potem, ko se je vihar prevlekel, ni hotel več iti vun. Nobeno prigovarjanje tej svinji ni nič pomagalo; in ker mi ni bilo treba njegove krvi na svojih rokah, sem vzel dva velbloda in odšel v družbi s psom Faraonom.

Zdaj je bila pa moja misel, da si nisem utegnil abatski drhali razlagati, taka-le: da, če ste vendarle še živeli, ste se gotovo namerili proti gričem, saj sem vedel, da nimate kompasa s seboj, videti bi pa nič drugega ne

mogli. Tako sem v bolešni negotovosti jezdaril po planjavi med puščavo in gorovjem in se držal roba peščenega gričevja. Jezdil sem ves dan, ko pa je prišla noč, sem se ustavil, ker nisem mogel ničesar več videti. In sedel sem v tem velikem prostoru in premišljeval. Uro ali dve kasneje sem opazil, da je Faraon začel ušesa nastavljal in gledati proti zapadu. Zato sem tudi jaz strmel proti zapadu in za hip se mi je zazdelo, da sem videl slaboten svetlobni trak, ki se mi je zdelo, da je šinil navzgor, in zato ni mogel priti od zvezdnega utrinka, ampak bi utegnil izhajati od puške, ki je bila izstreljena proti nebesu.

Poslušal sem, toda noben glas me ni dosegel, toda pes je tedaj nekaj sekund kasneje zopet nastavljal svoj ušesa kot da je on nekaj slišal. To me je opogumilo in jahal sem naprej skozi noč proti mestu, kjer sem menil, da sem videl blisk. Dve uri sem jahal in od časa do časa ustrelil z revolverjem; ker ni bilo odgovora, sem opustil kot nepotrebno stvar in obstal. Toda Faraon ni hotel obstati. Začel je cviliti in vohati ter naprej teči in nazadnje jo je udril v temo, iz katere sem ga naenkrat nekaj sto jardov proč zaslišal lajati, da bi me, menim, priklical. Tako sem šel za njim in našel vas tri gospode, kot sem izprva mislil, mrtve. To, kapitan, je vsa zgodba.

»Ena, ki ima vseeno dober konec, narednik. Vam se imamo zahvaliti za svoje življenje.»

»Oprostite, prosim, kapitan,« je Kvik skromno odvrnil: »nikakor ne meni, ampak najprej božji previdnosti, ki je vse uredila, morebiti še preden smo bili rojeni, potem pa takoj Faraonu. To je pameten pes, ta Faraon, dasi včasih nad kom ljut; in dobro ste zadeli, ko ste ga kupili za steklenico hviskija¹ in nožič, rreden šest grošev.»

Bilo je jutro prihodnjega dne, preden smo zagledali oazo, kamor smo mogli le počasi potovati; ker namreč nismo imeli dosti velblodov, sta morala dva izmed nas peš hoditi. Teh dveh eden, kot se lahko ugane, je bil vedno narednik, drugi pa njegov gospodar; izmed vseh ljudi, kar jih namreč poznam, je, mislim, Orme v takih rečeh najbolj nesebičen. Nič ga ni moglo pripraviti do tega, da bi bil zajezdil enega izmed velblodov, niti za pol ure ne, tako da če sem jaz peš hodil je žival hodila brez jezdec. Po drugi plati pa Higgsa, ki je bil enkrat v sedlu, navzlic smrtnim bolečinam, ki jih je pretrpel vsled svojih nadlog, nobena reč ni mogla pripraviti do tega, da bi šel dol.

»Tu sem in tu ostanem,« je nekaj kratov dejal po angleško, francosko in v raznih orientalskih jezikih. »Jaz sem že toliko hodil, da si smem ohraniti ostanek življenja.«

Oba sva dremala v svojih sedlih, ko sem nenadoma čul, kako je narednik velel velblodom ustaviti se; vprašal sem, kaj je.

»Prav taki so kot Arabci, gospod doktor,« je dejal in pokazal oblak prahu, ki se nam je bližal.

»Dobro, če je tako,« sem odvrnil, »najbolje za nas, da ne kažemo strahu in gremo naprej. Mislim, da nam nič zalega nočejo.«

Pripravili smo torej orožje, kakršnega smo imeli, in šli dalje; Orme in narednik sta hodila med velblodoma, dokler nismo kmalu srečali ono karavano in sebi na presenetitev videli, da ni bil nihče drugi kot Sadrah, ki je jezdit na čelu, sedeč na mojem dromedarju¹, ki mi ga je dala njegova lastna gospodarica, vladarica Abatov. Prišli smo tako blizu, da smo si skoraj zadeli v lica in strmeli drug v drugega.

»Pri Araronovi bradil ali ste to vi, godpodje?« je vprašal. »Mi smo mislili, da ste mrtvi.«

»Pri Mozesovih laseh! se mi je zdelo tako,« sem srdito odvrnil, »ko sem videl, da odhajate z vso našo lastnino,« in pokazal sem na tovrne kamele, ki so bile obložene z blagom.

Nato je prišlo opravičevanje in zgovorni izgovori, ki jih je Higgs n. pr. zelo neuljudno

sprejel. Ker zna dovršeno govoriti po arabsko in njegovih narečjih, je porabil ta jezik za to, da je nad glavo Sadrahovo in njegovih tovarišev izlil veletok vzhodnih psov, ki so jih morale preplašiti; narednik Kvik ga je spretno podpiral po angleško.

Orme je nekaj časa poslušal, nato pa dejal:

»Dovolj bo, stari prijatelj; če nadaljujete, boste povzročili pretep; vi, narednik, pa bodite tako dobri in držite jezik za zobmi. Srečali smo jih, tako da še nimamo nobene škode. Zdaj pa, prijatelj Sadrah, vrni se z nami v oazo. Nekaj dni gremo tja počivat.«

Sadrah je bil videti zlovoljen in je nekaj dejal o naši vrnitvi in hojo z njimi, nakar sem potegnil iz žepa starodavni prstan, prstan kraljice iz Sabe, ki sem ga kot varstveni znak prinesel s seboj iz Mura. Pomolil sem mu ga pred oči in dejal: »Upri se in imel boš poravnati račun, ko prideš pred njo, ki te je poslala; zakaj čeprav mi štirje umrjemo — in pogledal sem ga pomenljivo — nikar ne misli, da boš mogel to stvar prikriti; je preveč priče za to.«

Nato je brez besede pozdravil sveli prstan in vsi smo se vrnili k Zevom.

V. POGLAVJE.

Faraon dela težave.

Se šest tednov ali kaj takega je preteklo. Nazadnje se je značaj pokrajine začel izpreminjati. Končno smo prišli iz brezkončne puščave, ki smo toliko sto milj preko nie potovali; morebiti jih je bilo tisoč, kot so nam kazali računi in opazovanje, ki sem jih primerjal z onimi, katere sem napravil na svoji poti proti vzhodu. Naša pot je po velikem dogodku v oazi potekla brez vsakih nenavadnih dogodkov. To je bilo v svoji enoličnosti že kar strašno, pa vendar čudno: posebno za Higgsa in Ormeja, ki sta to prvič izkusila, ni bilo brez neke mikavnosti.

Dan za dnem smo potovali preko neskončnega peščenega morja tako dalinega, ta-

ko zapuščenega, da cele tedne noben človek, niti potujoč puščavski Beduin ni krizal naše poti. Dan za dnem smo videli vzhajati veliko rdeče sonce in vzhodnega peščevja, in ko je dokončalo svojo pot, zahajati v zapadno peščevje.

(Dalje.)

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljša in najceneje.

Modna in manufakturna trgovina

„PRI IVANKI“

Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 29

priporoča veliko izbiro blaga za jesen in zimo, n. pr.: sukna za moške in ženske obleke, za površne suknje, žamet, hlačevino, belo in pisano kotenino, evlil za postelje, odeje v različnih barvah domačega izdelka, volnene plete, najnovejše svilene in volnene robe, moške srajce, bluze, predpasnike, svilene kravate in razno drugo blago, vse predvojnega kvalitete ter jako nizke cene.

ZVONOVE

cerkvene iz brona dobavlja

„DELTA“ D. D. ZAGREB

Martićeva ul. 15 (podaljšana Jurišićeva).

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

I. delavsko konsumno društvo v Ljubljani, Kongresni trg št. 2

sprejema člane vsak dan med uradnimi urami. Prijave se sprejemajo tudi v prodajalnah na Dunajski cesti št. 38, Celovski cesti št. 1, Vič - Glince Svetju pri Medvodah, Škofji Loki, Kranju, Tržiču, Križah pri Tržiču, na Svetju pri Medvodah, Škofji Loki, Kranju, Tržiču, Križah pri Tržiču, v Blokah, Novi vasi, Novem Selu, v Šmartnem pri Litiji, v Sv. Križu pri Litiji, v Sv. Križu pri Kostanjevici, v Cerkljah, Trbovljah, Strugah, Polčnanah, Makolah, Mariboru, Studencih, Rušah, Breznu, Prevaljah, Mežici, Črni in Ljutomeru.

Vsak član, ki pride v Ljubljano, naj ne zamudi spotoma si ogledati velike zaloge manufakture v glavni prodajalni, Kongresni trg 2, in v isti hiši se nahajajoče vinske kleti.

Vsako blago ponudite najprej v nakup lastni zadrugi.

Potrebujemo nujno več moških moči, zmognih za samostojno vodstvo prodajalen in pa knjigovodjo oziroma knjigovodkinjo.

Zadruga sprejema od svojih članov tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 5%.

Namen zadruge je, izločiti vmesno trgovino in posredovati neposredno izmenjavo blaga med onim, ki ga pridela oziroma izdelava (producentom) in onim, ki ga porabi (konzumentom) in na ta način prihraniti dobiček članom samim.

Prodajalna se otvori v vsakem večjem kraju, če se prijavi zadostno število članov.

Pristopnina znaša 10 K, delež 100 K, jamstvo je še enkratno.

Od vsega zakupila se odobri članom 3% popust, ki se steka v deležno rezervo, dokler ne doseže vsote 500 K, in je, kakor delež, last člana. Ko se nabere teh 500 K, se ta popust izplačuje v gotovini.

Odbor.

¹ Rženo ali ječmenovo žganje.

¹ Dromedar je kamela, ki ima eno samo

Ministrstvo financ kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

7% drž. investicijsko posojilo l. 1921 v iznosu Din. 500,000.000.—

POZIV NA VPIS.

Minister financ kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na temelju Uredbe z dne 27. junija 1921 Dšt. 7941 vzakonjene s členom 130 Ustava pozivlja na vpis

7% drž. investicijskega posojila v nominalnem znesku Din. 500,000.000

To posojilo je investicijsko ter se bo porabilo izključno v svrhu splošnega dobra, kakor: popravilo, izvršitev in razširjenje železniškega prometa, stavbo novih in dovršenje zapuščenih železniških prog, napravo in popravila pristanišč, cest, potov itd.

Nominalni iznos posojila je Din. 500,000.000 izdan al pari v kosih po Din. 100, 500, 1000, 5000 in 10,000 v 50.000 serijah po 100 števil, obresti so 7%, na leto ter se izplačujejo dekurzivno brez vsakega odbitka v polletnih kuponih in to 15. marca in 15. septembra vsakega leta pri vseh javnih blagajnicah in zato pooblaščenih denarnih zavodih brez odbitka kakoršnega koli davka, koleka in takse.

Prvi kupon se izplačuje 15. marca 1922. V teku 10 let se to posojilo ne more konvertirati, niti v tem času obrestna mera znižati. V slučaju, da se posojilo po preteku 10 let konvertira, mora se imejteljem obveznic ponuditi izplačilo v nominalnem iznosu.

Posojilo je amortizacijsko ter se izdaja na 50 let. Amortizacija začneja 4 leta po emisiji, ter se vrši enkrat na leto pri Generalni direkciji državnih dolgov z žrebanje ali odkup.

pri vseh denarnih zavodih Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pod zgoraj navedenimi pogoji (za vsakih 100 Din. obveznice Din. 100 v gotovini). Za kontrolo porabe tega posojila

BEOGRAD, meseca julija 1921.

Vpis se bo vršil od 1. do 30. septembra 1921

pom po določenem amortizacijskem načrtu, ki je na obveznici natisnjen. Posojilo je zavarovano s hipoteko, a potrebna svota za anuitet (obresti in amortizacijo) stavila se bo vsako leto v budget (državni proračun), za pokritje pa bodo služili pred vsem dohodki dotičnega investicijskega objekta.

Kuponi zastarajo 5 let potem, ko so zapadli, a izžrebane obveznice 30 let po žrebanju.

Posojilo bo kotirano na vseh domačih borzah.

Obveznice tega posojila so ravnopravne ostalim državnim obveznicam, uživajo pupilarno varnost, morejo se polagati kakor kavcije, uporabljati za fonde, ustanove, depozite pri vseh javnih blagajnah in privatnih podjetjih.

Obveznice se morejo bombardirati pri Narodni banki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ter njenih podružnicah po zakonskih predpisih.

Obveznice in kuponi tega posojila so prosti vsakega sedanjega in bodočega davka in doklade, kakor državnih tako tudi ostalih (oblastnih, okrožnih, srežkih in občinskih) kakor tudi vseh taks in pristojb v kraljevini.

sojila se bo izvolil posebni parlamentarni odbor. — Ko bo celo posojilo porabljeno, podal bo minister financ Narodni skupščini kraljevine S. H. S. poročilo o skupni porabi istega.

Minister financ dr. Kosta Kumanudi l. r.

Poroč. prstani
Double verižice
S. enske ure
Budlike
Že ne ure
Uhani
Najstarejša trgovina sr. metalne in
srebrne
F. ČUDEN
LIUBLJANA 22, Presernova 1
Zahtevajte ponudbe!

Prodaja se **VOZ** za enega konja, na štirih peresih,
v dobrem stanju, v Horjulu št. 21.

Sprejemem takoj **UČENCA** za pekovoško
pod dobrimi pogoji obrt.
— Jožef Bajzelj, pek. Železniki. 3319

Odda se **nova HIŠA** z gostilniško
v najem in del njive, tukaj posajene Dobravice.
pravico V poštev pridejo marljivi rokodelci
(krojači, čevljarji). Pogoji pri lastniku: **IVAN ŽU-**
GELOV, Dobravice 11, p. Gradač, Belakrajina, 3286

Pozor! NIZKE CENE! Pozor!

Pletene popotne košare, razno žimo, fino morsko
::: travo (afrika), Vam nudi po nizkih cenah :::

Anton Merhar, plet. mojst., Ljubljana, Sv. Petra cesta 22

V trajno delo se sprejme **PLETARSKI PO-**
MOČNIK za stolarno delo.

Dva mizararska pomočnika se sprej-
meta
takoj v trajno delo brez ali tudi z vso preskrbo.
Jožef Sitar, mizarstvo, Križe p. Tržiču, Gorenjska,

Prodajam par osemletnih KONJ

z prano opremo in lep brek. Vse skupaj ali vsak
kdo posebej. — **A. M., posestnik, Jakovica 12 pri**
Planini pri Rakeku. 3256

miši - podgane
stenice - ščurki

in vaa golazen mora poginiti ako porabljate moja
najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot:
proti poljskim in hišnim mišim 12 K, za podgane 16 K,
za ščurke, posebne močne vrste 20 K, posebno
močna tinktura za stenice 15 K, uničevalec moljev
10 in 20 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo
proti ušem pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za uši pri
človeku 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perilu
10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na ze-
lenjavi (unič. rastl.) 10 in 20 K, prašek proti mravljam
10 in 20 K. Preprodajalcem popust.

Pošilja po povzetju **Zavod za eksport:**
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Cosulich-Line

(prej Austro-Amerikana)

Trst - Amerika

prevažna potnike v New-York redno 3 krat
v južno Ameriko po 1 krat mesečno. Poje-
nila in prodaja vozniških listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo. — Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.

Odpliv brzo parnika **President Wilson** 19. septembra
pošnega parnika **Bolvedere** 5. oktobra
Argentinia 22. oktobra

Mlajši dijak ali dijakinja se sprejme
na hrano in
stanovanje. Naslov pove uprava lista pod št. 3283.

Fižol, suhe gobe in laneno seme

— kupuje in plača — najvišje dnevne cene
KMET & KOMP., Ljubljana,
Gospodarska cesta št. 8, Telefon interurban 319.
Stalna zaloga **MOKE** vseh vrst, **KORUZE, OVSA,**
in vseh drugih deželnih pridelkov. —
brinja — Zahtevajte ponudbe! — 3293

Kupujemo suhe gobe

priporočamo pa vse vrste semen za
poletje in jesen! — **Sever & Komp,**
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

BRINJE

prvovrstno novo blago se zopet dobi
pri **Franc Pogačniku**
Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Prvovrstna

ES-KA KOLESA

Najfinejše predvoj-
no kvalitetno blago.

J. GOREC, Ljubljana

Gospodarska cesta 14.

Novo dospeli CERKVENI ZVONOVI

pravi iz bron, desetletno jamstvo.

Na zalogi okoli 50 komadov razne

veličine pri tvrdki:

"METALLUM" d. d., ZAGREB

Ilica br. 134. Telef. 1-98.

Zahtevajte cenike!

Prodaja se več sob eno-
stav. moderne
obstoječe iz: 2 visokih omar, 2 postelj, 2 nočnih
omari z umetnim marmorom, 1 umivalnika z umet-
nim marmorom, 1 mize, 3 stolov, eventualno po-
samezni deli po znižani ceni.
Strojno mizarstvo **M. Gogala, Bled.**
2978

Pohištvo

za vse sloje dovršeno, trpežno **lapetniška dela**
in ceno, kakor tudi vse vrste
pripo- **BRATA SEVER** Ljubljana, Gospod-
ročna ska cesta 13 (kolizej)

Pozor mlinarji!

Pristina volnena
mlinska sita 24 in 32 cm široka, po znatno
znižani ceni, kakor tudi pro-
vrsna **svilena sita** svetovnoznane švicarske
znatke **Albert Wyder**
priporoča trgovina **August Cadež, Ljubljana, Kolo-**
dvorska ulica št. 35, nasproti »Stare Tislerjere
gostilne. **Zahtevajte cenike!**
3039.

Družba „IMPEX“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

klavno živino

in prašiče

po najvišji ceni.

Potrebno in koristno je,

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem
posredovanju potem kr. poštno-čkovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli,
in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari do-
movini in valed nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po pošlah, Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem
slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi
prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da
smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi
pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zau-
panje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.
Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki valed malomarnega po-
slovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da
priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potem naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.